І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь.
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація „Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City 3, N. J.
Тел. HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-6740
Тел. в Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXVII. Ч. 107. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 7-го ЧЕРВНЯ 1960 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JUNE 7, 1960 No. 107. VOL. LXVII.

АЙЗЕНГАВЕР ТАВРУЄ ХРУЩОВА ЯК ВОРОГА ЛЮДСЬКОЇ ГІДНОСТИ

Савт Бенд, Індіяна. — Президент Айзенгавер, промовляючи 5-го червня ц. р. до 10,000 публіки з приводу закінчення шкільного року в університеті Нотр Дам, який вшанував його почесним докторатом прав, гостро виступив проти тих політичних провідників, які „є ворогами людської гідности", і які люблять послуговуватися „злосливими епітетами, гаслами і прихильниками". Президент не назвав Хрущова по імені, але з його слів ясно було, що він має на думці совєтського прем'єра, який знов висмівав американського президента, кажучи, що він не є здібний до керування своєю країною. В суботу 4-го червня Президент промовляв на прийнятті в пошану конґресменки Кетерін Ст. Джордж в готелі Бир Мавтейн в місцевості тієї самої назви, Н. Й., куди він прибув на з'їзд 1915 річника Військової Академії в недалекому Вест Пойнті, Н. Й., сказав, що „гострі вислови" Хрущова на адресу Президента ЗДА об'єднали Захід більше, як колинебудь під час сьомирічного його урядування. „Маємо непохитних і вірних союзників", казав Президент, які тепер ще ближче стоять при ЗДА. Ці слова Президента були відповіддю на недавню особисту атаку Н. Хрущова на голову ЗДА. Хрущов сказав був день перед тим, що Айзенгавер як провідник ЗДА спричиняє загрозу своїй державі, бо не має здібностей бути її керівником. Айзенгавер казав, що ЗДА живуть тепер в такому часі, коли є велика плутанина і збентеження в світі. „Не люблю казати, що живемо в кризі. Немає ні однієї країни в світі, яка осмілилася б напасти на ЗДА під теперішню пору". Президент натякнув, що вільний світ старається заглянути, що дістьея поза залізною заслоною, і це викликає спротив тих, що збудували цю заслону. 1,200 присутніх *прийняли оплесками* цей натяк Президента на випадок із літаком У-2, який 1-го травня зістрелено над територією СССР. Президент закликав присутніх восени ц. року вибрати республіканський Конґрес і республіканського президента і заповів, що і він буде в цьому напрямі працювати. У Савт Бенді Президента вітали коло 200,000 осіб, коли він їхав із летовища до університету. Айзенгавер закликав 1,300 ґрадуантів нотрдамського університету до того, щоб вони своєю працею допомагали американському урядові, який є урядом вільного народу. Він казав, що молоді люди повинні вести хрестоносний похід в тому напрямку, „щоб поліпшити й оздоровити політичне життя країни". Він згадував і про те, що треба б щось зробити в тому напрямку, щоб здібні люди не мусіли складати великі матеріяльні жертви тоді, коли хочуть працювати для уряду, позбуваючися своїх паїв і акцій в підприємствах, бо теперішній закон „про конфлікт особистих інтересів із загальними" цього вимагає. Президент вимагав, щоб якимсь іншим способом розв'язувати цю проблему, а не таким драстичним з економічного боку, як це тепер відбувається. З Савт Бенду Президент відлетів до Корнволлу, Н. Й., де був на пікніку зі своїми шкільними товаришами, які 1915 року закінчили Військову Академію у Вест Пойнті. Айзенгавер переспав ніч з неділі на понеділок в готелі Тейлор на терені військової академії, а в понеділок 6-го червня буде присутній на вправах кадетів і відбере дефіляду Корпусу Кадетів.

Айзенгавер рекомендує перевагу ідеалістичних ідей над матеріяльними добрами

Савт Бенд, Індіяна. — Президент Айзенгавер у своїй промові на закінченні шкільного року в Університеті Нотр Дам закликав американців, щоб вийшли поза межі матеріяльних дібр, якими втішаються громадяни ЗДА та припинили нарікання над тим, що ця країна повинна допомагати недорозвиненим державам, в яких майже один більйон людей живе в нужді та не має найконечніших засобів до життя. Говорячи про небезпеку від матеріялістичного наставлення, Президент казав: „Певним є, що воля є загрожена там, де народи поклоняються матеріяльним успіхам і є позбавлені ідеалізму. Справедливий мир не може бути там, де люди для багатства знецінюють духа, де панує індеферентність у відношенні до моралі і до політичної відповідальности". Немає часу нарікати на те, що ми допомагаємо іншим народам, коли ми „дійсно змагаємо до того, щоб воля таки вкінці запанувала над тиранією". Президент виступив проти „філософії колективізму", і ганив тих, які своїми крикливими виступами в цій країні допомагають ворогові.

Шпигунські лети над ЗДА не надто безпечні для Совєтів

Вашинґтон. — Шеф армійського департаменту дослідів і розвитку ген. Артур Трюдо заявив, що Совєти не мають можливости відбувати шпигунські лети над З'єдиненими Державами, бо американці можуть зістрілити з допомогою своїх ракет кожен літак, що летить у висоті понад 20 миль. Більшість американських міст охороняють під сучасну пору протилетунські ракети типу „Ніке-Геркулес" і вони можуть зупинити все, що летить в засягу поля зору обсерваційно-сиґнальних стацій ЗДА. Випробовувані досі ракети типу Ніке-Геркулес змогли зістрілити всі „об'єкти", що летіли у висоті понад 100,000 стіп. Все ж таки — на думку ген. Трюдо — ці ракети ще не є задовільною відповіддю на всі проблеми, зв'язані з міжконтинентальними ракетами. Багато успішніші в цьому напрямку могли б бути продуковані тепер ракети типу Ніке-Зевс.

В АМЕРИЦІ

● **Сенатор-демократ** із Тексасу Линдон Б. Джансон заявив на пресовій конференції, що його стан здоров'я є дуже добрий, хоч він в 1955 році нездужав на атак серця. Лікарі сказали йому, що він „почувається задобре, ходить забагато і працює задовго". Журналісти запитували його, чи він не мусить обмежувати свою працю, на що Джансон відповів: „Так, до 18-го або до 19-ох годин денно". Деякі демократи плянують поставити цього сенатора на кандидата на президента на номінаційній конвенції в Лос Анджелесі, яка почнеться 11-го липня.

● **40-річний власник** бульдозера із Сідер Драйву на Лонґ Айленді під Ню Йорком Стів Фокс вирівнював площу під будову електричної фабрики і натрапив на металеву скриньку в землі в глибині 18 цалів, в якій на поліції знайшли більше як 70,000 долярів в 10, 20, 50 і 100-долярових банкнотах, дуже добре збережених і зовсім непошкоджених. Коли до трьох років не зголоситься власник того скарбу, то він припаде або власникові бульдозера або власникові площі.

ГОЛОВНИЙ УРЯД УНС ЗАПОЧАТКОВУЄ ЗБІРКУ „ФОНДУ НАГЛОЇ ПОТРЕБИ"

У зв'язку з погіршенням міжнародної ситуації та йдучи на зустріч висловлюваним при різних нагодах, як також у пресі, побажанням своїх членів створити відповідний „залізний фонд", який стояв би до розпорядження нашій спільноті в наглих випадках, Головний Уряд Українського Народного Союзу схвалив на своїх останніх річних нарадах, що відбулися в Торонті, започаткувати збірку окремого Фонду Наглої Потреби, що мав би складатися головно із добровільного звороту висиланих кожного року членам УНСоюзу чеків з дивідендами від їхніх забезпеченевих грамот. Окремий заклик у цій справі з виясненнями причин та цілей такого Фонду проголошений у „Трибуні УНСоюзу", що друкується разом з цим числом „Свободи". Головний Уряд УНС висилає кожного року сумарично кругло 150,000 долярів дивіденд своїм членам. Ці дивіденди, хоч високі самі по собі, все ж таки не становлять поважної позиції в бюджетах поодиноких членів, бо виносять поодинчо лише по кілька долярів. Тому то багато членів, одержавши ці дивідендові чеки, повертали їх та рекомендували використати ці фонди на різні добрі народні цілі. Йдучи назустріч таким побажанням, як і наявним потребам нашої спільноти і її допомоги українській визвольній справі, Головний Уряд рішив започаткувати збірку Фонду Наглої Потреби, що міг би бути використаний тільки у випадках національної загрози чи національної тривоги. Започатковуючи збірку такого Фонду, Головний Уряд УНСоюзу керувався також історичним досвідом, зокрема випадками з Першої і Другої світових воєн, як більша пожертва УНСоюзу в Першій війні відіграла дуже поважну не тільки моральну, але й конкретну матеріяльну ролю в підтримці організації визвольних змагань, а в Другій війні мала рішальне значення для започаткування імпозантної рятункової акції в користь українських скитальців. Організуючи тепер заздалегідь такий Фонд Наглої Потреби, Головний Уряд УНСоюзу мав також на думці завжди можливі конечності рятунку в різних стихійних нещастях. Для збірки цього Фонду Наглої Потреби не проводитиметься окремих акцій, тільки пригадуватиметься її кожного року членам УНСоюзу при нагоді висилки їм дивідендових чеків. Детальніші вияснення цього Фонду, як згадано, є в заклику Головного Уряду УНС в „Трибуні УНС" та в редакційному коментарі на 2-ій сторінці в цьому числі.

ЗДА натавровують прем'єра і президента Куби за безпідставні наклепи

Вашинґтон. — 4-го червня державний департамент наказав радникові своєї амбасади в Гавані Деніелеві Бреддокові передати ноту кубинському урядові, в якій протестується проти тих наклепів, яких допустилися в останньому часі кубинський прем'єр Фідель Кастро і президент Куби Освальдо Дортікос Торрадо. В цій ноті стверджується, що кубинський уряд публічно заявляє про „приязнь" до ЗДА, але в дійсності при допомозі наклепів „сіється недовір'я і ворожість" до ЗДА. Державний департамент хоче ствердити цей факт, щоб видко було, хто не бажає добрих відносин між обидвома країнами. В ноті звертається увагу на те, що президент Куби Дортікос у своїх промовах в латинських американських державах ствердив, що кубинський уряд дав відшкодування за сконфісковану американським громадянам землю, а в дійсності ніхто не дістав винагороди за соціялізовану власність, і тим способом кубинський уряд порушив міжнародне і своє власне кубинське право, забравши чужу власність. В американській ноті вказується на комуністичні впливи на Кубі. Кубинський міністер закордонних справ „рішуче відкинув" цю ноту, кажучи, що докладна відповідь на неї буде в окремій ноті до Вашинґтону. З Гавани повідомляють, що Нікіта Хрущов має прибути до Куби, мабуть 26-го липня ц. р., коли будуть там відзначати роковини повстання Кастра проти уряду колишнього диктатора Батісти. Одночасно повідомляють, що до Куби має прибути і головний китайський комуністи Чу Ен-лай, а кубинський уряд буде першою латинською американською країною, яка визнає китайський комуністичний уряд.

Канада дістала запевнення збоку ЗДА про підтримку своїх оборонних плянів

Вашинґтон. — Канадійський прем'єр міністрів Джан Діфенбейкер при кінці тижня був гостем президента Айзенгавера, з яким відбув наради про оборону Канади і ЗДА та вислухав звіту Президента про невдалу конференцію в Парижі, яку зірвав Н. Хрущов. Канада дістала запевнення від Президента, що ЗДА підтримуватимуть оборонні пляни обох країн, а головно Президент оборонятиме програму керованих ракет „Бомарк Б", які можуть летіти на віддаль 400 миль та нищити ворожі літаки. Конґрес ЗДА плянує обмежити продукцію цих ракет після того, як ворог може атакувати далекосяжними ракетами а не літаками, але Канада має бази для ракет „Бомарк". З приводу цих нарад видали окремий комунікат, в якому стверджується, що „відносини між ЗДА і Канадою можуть бути зразком сусідських взаємин між двома країнами".

Голова Виконного Органу УНРади закликає до широкої консолідації

Ню Йорк. — Голова Виконного Органу Української Національної Ради, п. Микола Лівицький, звернувся в минулу суботу в Ню Йорку з публічним закликом до широкої міжпартійної консолідації, мотивуючи потребу такого міжпартійного зговорення задля одностайної української політичної репрезентації і політики нинішнім вийнятково грізним міжнародним положенням. П. Микола Лівицький виступив на окремому зібранні в Джуніор Гай-скул при Аве. „Б" в Ню Йорку, що його скликало Т-во Прихильників Української Народної Республіки, з близько двогодинною промовою, в якій широко з'ясовував теперішню міжнародну ситуацію, при чому вказував на погану для українців коньюнктуру, яка тим паче вимагає української єдности і посилення зусиль, плянованих на дальшу майбутність. Він звернув увагу на антимосковський і антикомуністичний характер величезної більшости української громади у вільному світі та всієї української політичної еміґрації, що стоїть на позиціях Актів 22-го січня. Останнє гострокритичне становище Державного Центру УНР супроти непередрішенської політики Американського Комітету Визволення відсуває останню формальну причину, на яку вказували деякі партії з-поза УНРади, як на перешкоду до консолідації — казав доповідач. П. Лівицький висловився теж позитивно до ідеї Світового Конґресу Українців. Зібранням проводила Президія з полк. Шпікуром, як головою, та проф. Паливодою і І. Шепаровичем, як членами.

130,000 ЯПОНСЬКИХ ЛІВИХ ДЕМОНСТРУЮТЬ ПРОТИ ЗАПОВІДЖЕНИХ ВІДВІДИН ПРЕЗИДЕНТА АЙЗЕНГАВЕРА В ЯПОНІЇ. Демонстрація відбулася перед будинком американської амбасади в Токіо, але мала мирний характер і демонстранти пізніше самі розійшлися без інтервенції поліції. Ці демонстрації відбуваються вже від деякого часу, а обставина, що вони скеровані рівночасно проти японсько-американського договору взаємної безпеки, як і вся прихильна увага, що її приділює цим демонстраціям СССР, дозволяють на припущення, що ці демонстрації далеко не є „спонтанні" та не виявляють справжніх настроїв японців.

Японський цісар, а не прем'єр, прийматиме як господар Айзенгавера

Токіо. — Японський прем'єр Нобосуке Кіші рішуче противиться домаганню опозиційних лівих кол, щоб відкликати відвідини президента Айзенгавера. Японські соціялісти, комуністи й різної масти поплентацькі пацифісти раз-у-раз уладжують в Токіо масові походи й демонстрації з транспарентами проти приїзду Айзенгавера і проти ратифікування американсько-японського договору приязни. Президент Айзенгавер має прибути до Японії 19 червня ц. р. У цьому тижні прибуде туди пресовий секретар Президента Джеймс Гагерті для виготовлення разом з японськими властями остаточних подробиць церемоніялу прийняття і поділу годин перебування Президента в Японії. З уваги на сецесію соціялістичної опозиції з японського парляменту та на загальні настрої, Президент не виголосить промови в парляменті. Відпаде теж проєктоване товариське дозвілля — партія ґольфа Президента і японського прем'єра Нобосуке Кіші. Зате названий японський прем'єр задумує — за твердженням часописів — призначити японському монархові більшу ролю в прийманні през. Айзенгавера: щоб японці бачили виразніше, що господарем, що приймає Айзенгавера, не є партійний уряд Нобосуке Кіші, а надпартійний мікадо. — Воно стало б пробним каменем для популярности мікада та взагалі монархійної ідеї в Японії. Ліві робітничі спілки, Соціялістична партія і різні поплентацькі кола серед молоді й інтелектуалів плянують велику демонстрацію на найближчу суботу, щоб зробити враження на Джіма Гаґерті і переконати його, що це „японський нарід" не бажає собі приїзду сюди Айзенгавера.

Брутальний випад Хрущова знайшов засуд в ЗДА й у всьому світі

Москва. — Несподіваний новий брутальний вибух Хрущова на пресовій конференції з минулої суботи з персональними лайками проти Айзенгавера, Ніксона, Гертера, Діллона і — спеціяльно — західньо-німецького канцлера Аденауера знайшов серед дипломатичного корпусу в Москві загальне збентеження. Амбасадор ЗДА Левеллин Томпсон, що його сам Хрущов відмежовував від летунського інциденту з У-2, заповів, що на 14 ц. м. прибуде до Вашинґтону для нарад над новоствореною ситуацією. Томпсона вважають знаменитим знавцем відносин на совєтській верхівці. За коментарями преси, ця нова атака шалу Хрущова стоїть у тісному зв'язку із боротьбою за владу на Кремлі, при чому головну ролю грає там ніби Міхаїл Суслов, як найбільший представник сталіністів. У Вашинґтоні державний секретар Кристиян Гертер оприлюднив таку заяву:

„Я певний, що вся Америка поділяє мою відразу, яку я почуваю з приводу атак поганого гумору, що їх проявив п. Хрущов. Це зрозуміло, що Хрущов, стараючись відвернути від себе визнану цілим світом його відповідальність за знищення Паризької вершинної конференції, намагається затемнити цю справу всіми способами, що їх тільки знає. Але воно не виправдує його намагань персонального зневажування. Можу тільки додати, що засуджую здеґрадування рівня міжнародних взаємин, що він його старається перевести. Його завваги не приносять чести ані йому, ані його урядові."

Китайські комуністи відновили гостре бомбардування Квімою

Тайпей. — В минулу суботу 4 червня ц. р. закінчився період розмірного спокою, що царив у протоці Формози. До того часу тільки в паристі дні — як це заповіли були самі китайські комуністи — відбувалось спорадичне і слабке бомбардування того острівця. Останнє бомбардування Квімою чотирма гарматніми батеріями з комуно-китайського суходолу обмежилось 79 стрільнами. Зате в минулу суботу впродовж пів години обкидоно острів 550 гарматніми стрільнами. Це було найважче бомбардування Квімою в цьому році. Комунікат вільного Китаю з Формози (Тайвані) не подає, які жертви спричинило те бомбардування. — Здогадуються, що китайські комуністи приготовляють найважче бомбардування у днях 18-19 червня ц. р., коли-то на Формозу має прибути з відвідинами президент Айзенгавер.

● **Студенти в Південній Кореї** так перейнялися своєю ролею політичних демонстрантів, що перевели демонстрації вже й проти нового режиму, домагаючися резиґнації тимчасового президента Гуг Чунґа за те, що він дозволив на „втечу" з Південної Кореї її колишнього президента Синґмана Рі.

ПРЕМ'ЄР КАНАДИ ПРОПОНУЄ ВЕРШИННУ КОНФЕРЕНЦІЮ НАТО

Ґрінкестл, Індіяна. — Канадійський прем'єр Джан Діфенбейкер, який наприкінці минулого тижня прибув до ЗДА з *відвідинами* і в *п'ятницю* 3 ц. м. конферував з президентом Айзенгавером (про що мова на іншому місці), у промові в університеті ДеПо в Ґрінкестл в Індіяні висловив думку, що у зв'язку з новою міжнародною ситуацією треба, щоб негайно західні лідери перевели докладні наради, яких ціллю було б протиставити одностайний фронт Заходу „збентежливій совєтській тактиці трактування світу то медом то патиком". Тому Діффенбейкер пропонує, щоб відбулась „вершинна" конференція голів держав чи прем'єрів всіх 15-х членських країн Організації Північно-атлянтійського пакту (НАТО). Зате він рішуче відраджує переводити швидко нову східньо-західню конференцію „на вершинах". Передчасна така конференція була б гірша, аніж ніяка — заявив канадійський прем'єр. Держави Атлянтійського пакту, заявив він, зустріли розбиття Паризької конференції невдоволенням, збентеженням і розчаруванням, але ніколи — зневіренням. „Ми не повинні дозволити вивести себе з рівноваги войовничими фразами Хрущова, хоч як грізно вони звучали б. Мову образ найкраще зустріти власним поміркуванням". Діффенбейкер висловився проти того, щоб відповідати Хрущову його власним стилем та щоб Захід почав також стосувати тактику погроз. Він уважає, що це найвищий доказ браку почуття відповідальности, коли людина на високому становищі „вимахує символами військової потуги". Діфенбейкер поручав дбайливий розгляд останньої совєтської пропозиції щодо міжнародного роззброєння, хоч на перший погляд вона видається цілком „сумнівна". Зате він обіцяв повну підтримку збоку Канади для пляну „відкритого неба" президента Айзенгавера, який практично дозволяє Совєтам на обслідування летунством арктичного обширу й Канади в заміну за право Заходу переводити такі самі лети над совєтським Сибіром. Діфенбейкер приєднався також до закликів інших західніх державних мужів, щоб західні країни в більшій мірі та більш скоординовано помагали відсталим економічно країнам в широкому світі.

Хрущов обкидав Айзенгавера і Аденауера серією нових образ

Москва. — Нікіта Хрущов скликав у п'ятницю минулого тижня пресову конференцію ніби для ближчого пояснення нової совєтської пропозиції щодо міжнародного роззброєння, пересланої напередодні всім закордонним амбасадам у Москві. Але насправді центральною точкою цієї пресової конференції стала не справа роззброєння, а божевільний вибух Хрущова, що обкидав такими новими лайками президента Айзенгавера і канцлера Конрада Аденауера, як воно не мало досі місця в новітній історії міжнародних зносин. Хрущов назвав Айзенгавера чоловіком слабим і не здібним бути керівником великої держави. Це твердження він повторив кількакратно в різних формах. Він покликався ніби як на доказ свого твердження, що Айзенгавер „слухався" в усьому державного секретаря Доллеса, що під час конференції „на вершинах" у Женеві в 1955 році Доллес писав картки Айзенгаверові, а той, прочитавши їх, запитував ніби Доллеса власними картками про дальші вказівки. Хрущов заявив, що коли Айзенгавер перестане бути президентом, то він, Хрущов, може запропонувати Айзенгаверові становище директора дитячого садка: на тому становищі Айзенгавер — казав Хрущов — не зробить дітям шкоди, але на становищі президента ЗДА він „небезпечний". Хрущов закинув теж „гіпокризію" Айзенгаверові, обвинувачуючи його в дволичності: мовляв, Айзенгавер сказав йому під час зустрічі в Кемпі Дейвіда, що він, през. Айзенгавер, є також проти з'єдинення Німеччини, бо не хоче, щоб Німеччина після об'єднання стала надто сильною. Тут Хрущов звернувся під адресою лідерів Англії і Франції, щоб вони теж сказали „щиро" свою думку, що вони насправді є проти з'єдинення Німеччини. Щодо канцлера Аденауера, то Хрущов заявив, що Аденауер давно вже годився для каптана безпеки у домі божевільних...

В своїх відповідях на запити журналістів, Хрущов одверто втручався до найближчих президентських виборів в Америці. Він заявив, що період президентури Айзенгавера буде „чорним місцем" в історії Америки. Коли хтось каже (говорив Хрущов), що в Америці дехто вважатиме за найкращого кандидата того, кого він, Хрущов, найбільш обезцінює, то в такому випадку таким кандидатом є Ніксон. З ділових справ, Хрущов заявив, що коли справою міжнародного роззброєння будуть займатись Об'єднані Нації, то Совєти вимагатимуть для себе права „вета". Він потвердив, що треба брати „буквально" пересторогу щодо збомбардування ракетами кожного закордонного летовища, звідкіля вилетить літак над совєтську територію. Відповідь американського секретаря оборони Томаса Ґейтса що ЗДА виконають в тому випадку свої договірні зобов'язання супроти союзників, Хрущов назвав „дурнотою", бо — мовляв — така відповідь рівняється заяві: не журіться, ми прийдемо на ваш похорон. Хрущов знову повторив свою погрозу, що коли в певному, але ближче неозначеному часі, Захід не погодиться на підписання з двома Німеччинами мирового договору і перетворення західнього Берліну у „вільне місто", то СССР зробить це на власну руку.

У СВІТІ

● **У Туреччині** безпосередньою причиною державного перевороту, що відбувся там в минулому тижні, стало виявлення пляну великої чистки в старшинському корпусі та серед кадетів старшинської школи, яку мав перевести шеф штабу армії, ген. Русту Ердельгун, вірний сторонник режиму президента Селяля Баяра і прем'єра Аднана Мендереса. Ген. Ердельгун розкрив подробиці того пляну гуртові вищих старшин, які після того рішили — перевести переворот. Ген. Ердельгун був одним з перших, що їх арештували змовники.

● **Південно - африканський** прем'єр Гендрік Ферверд, промовляючи на маніфестації з приводу 15-річчя заснування південно-африканського Союзу, висловив знову переконання, що хоч в тій країні є тільки три мільйони білих проти 12-х мільйонів кольорових мешканців, проте білі повинні надалі зберегти в своїх руках всю владу й вести політику строгої сеґреґації, з позбавленням кольорових політичних прав.

● **Конференція вісьмох** держав Південно-східнього азійського пакту (СЕАТО) закінчилась в минулий четвер у Вашинґтоні ствердженням повної однозгідности та солідарности між ними. Належали до того союзницького бльоку ЗДА, Англія, Франція, Австралія, Нова Зеляндія, Філіппіни, Сіям і Пакістан. Рішено м. ін. відбувати щороку спільні військові вправи для втримування у постійному стані поготівля держави того бльоку.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917. — authorized July 31, 1918
Адреса: SVOBODA", P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Фонд Наглої Потреби

Головний Уряд Українського Народного Союзу на своїх останніх річних нарадах в Торонті виніс окрему постанову про започаткування при УНСоюзі збірки „залізного" Фонду Наглої Потреби. Заклик Головного Уряду УНСоюзу в цій справі, надрукований на іншому місці в цьому числі, вияснює в загальному причини, цілі та організацію цього фонду. Все ж таки справа вимагає ще деяких додаткових вияснень і підкреслень.

Поперше — ідею такого фонду видвигнули самі члени УНСоюзу і вони його також в загальних зарисах оформили. За кожним бо разом, як каса УНСоюзу висилала дивідендові чеки, вона, як і редакція „Свободи", одержувала багато листів з пропозиціями зберігати ці фонди в касі УНСоюзу саме на „наглі потреби". Діло бо в тому, що виплачувана УНСоюзом на кожну грамоту дивіденда, навіть постійно підвищувана, не переступає кількох долярів. Натомість загальна сума цих дивіденд виносить, наприклад, у цьому році $155.000.

Сам УНСоюз, себто його Головний Уряд чи Головний Екзекутивний Комітет, не має права цими фондами розпоряджати інакше, як постановляє статут, себто висилати їх дрібними чеками кожному членові, якому ця дивіденда статутово прислуговує. Але ніщо не стоїть на перешкоді самим членам добровільно повертати ці чеки, підписавши їх, на такі цілі, які він вважає за відповідні. Отже, заініційований самими членами УНСоюзу і здійснюваний тепер Головним Урядом Фонд Наглої Потреби опирається виключно на добровільній базі і залежить виключно від доброї волі кожного члена. Хто вважатиме за відповідне, той може свій дивідендовий чек повернути, а хто його потребує, той задержить у себе, і ніхто не буде йому за це докоряти.

Все ж таки з тих чеків, що їх повернуть члени, можна буде збудувати фонд, сума якого з часом може досягти сотні тисяч долярів, що їх зберігатиметься на завжди можливий наглий випадок загальнонаціональної загрози чи потреби.

Думка про поступову реалізацію давнього задуму щодо такого „залізного фонду" зродилась під безпосереднім впливом тієї міжнародної кризи, яка виникла у половині травня внаслідок нових совєтських погроз і шантажів, зв'язаних з пригодою американського літака У-2. І коли в такій ситуації багато країн зарядили гостре поготівля своїх збройних сил, коли в світі запанував стан тривоги, кожному з нас мимоволі приходив на думку запит: чи й до якої міри ми приготовані на такий наглий випадок?

Очевидно, що наші можливості обмежені, але ми й їх не зможемо використати, якщо не матимемо напоготові бодай відповідних фондів. Хтось може спитати: Якто не маємо: а 23 мільйони долярів у касі УНСоюзу? Це правда, але ті гроші мають своє інше законне призначення, і з них ані одного цента не можна рушити на інші, ніж законом призначені цілі. Між тими цілями немає тих, на які призначений Фонд Наглої Потреби.

Кожний з нас здає собі справу з того, що Фонд Наглої Потреби ще далеко не розв'язує всіх наших проблем, навіть фінансових на наглий випадок. Проте, він все ж таки є наявною ознакою нашого бажання і наших практичних заходів у нашій спроможності приготовитись бодай до деякої міри на можливі виклики наших днів, на можливості національних загроз і нещасть, які висять над нами і на які приготовляється кожний нарід.

Важливість такого поготівля знаємо з власної історії. Правду сказавши, ми рідко коли були приготовані наперед на будьякий „наглий випадок" і починали нашу мобілізацію щойно тоді, як він уже був доконаним фактом. Уявімо собі, якби остання міжнародна криза обернулась у той „найгірший випадок", про можливість якого згадував навіть президент Айзенгавер у своїй недавній промові до народу. Скільки фондів мав у тому часі наш УККомітет на свою політичну акцію, на яку такі великі надії покладає український нарід? Або уявімо собі, що зайшла необхідність рятувати знову наших людей в Европі, чи трапилось якесь стихійне нещастя для більшої кількости наших людей у цій чи іншій вільній країні? Скільки фондів має ЗУАДК у своїй касі на такий випадок? Як і в якому часі могли б ми такі необхідні фонди призбирати, коли в таких випадках години грають ролю? У майбутньому в таких чи подібних наглих випадках обидвом нашим інституціям, УККомітетові чи ЗУАДКомітетові, стоятиме до розпорядження Фонд Наглої Потреби при УНСоюзі, цій справжній українській заморській твердині!

Почниаючи акцію в справі Фонду Наглої Потреби, Головний Уряд УНСоюзу сподівається, що українська спільнота в Америці і Канаді, як і в усьому світі, прийме і оцінить цей почин по його заслузі, а широкий загал членства УНСоюзу відгукнеться на заклик Головного Уряду так, як завжди: з повним довір'ям, щирим серцем і щедрою рукою.

Ще один клапоть паперу

Запропонований у минулий четвер і відразу з великим шумом розголошений новий совєтський проєкт міжнародного роззброєння є насправді нічим іншим, як ще одним незвартісним клаптем паперу, призначеним не для дійсного роззброєння, а для продовжування пропаганди між політично мало розвиненими народами Азії і Африки про те, як то „миролюбна" Москва розпинається за роззброєння, а „агресивно - імперіялістична" Америка тому спротивляється. Цей найновіший совєтський проєкт по суті нічим не відрізняється від проєкту Хрущова з 18-го вересня м. року, в якому він пропонував перевести впродовж чотирьох років „генеральне і тотальне" роззброєння цілого світу.

Різниця між отим проєктом Хрущова і теперішнім полягає в тому, що в теперішньому Хрущов погоджується з думкою французького президента де Голя, що, властиво, найбільшою загрозою для світу є змога перекидати впродовж годин чи й навіть хвилин атомову зброю в будь-який пункт світу. Де Голь пропонував узяти під контролю оці високовдосконалені технічні засоби перевозу атомової зброї — далекосяжні літаки та далекобійні ракети і підводні човни. Хрущов, який не хоче ніякої контролі, іде ще далі, перетягаючи струну в бік повної нереальности: він пропонує „зараз таки в першій стадії" міжнародного роззброєння — знищити всі літаки для перевозу атомових бомб, всі далекобійні ракети, всі підводні човни і всі надводні фльоти! До цього додає він ще одну дрібничку: скасування всіх американських військових заморських баз.

З оцим проєктом Хрущов мав вийти на „вершинній" конференції, яку він сам зірвав. Очевидно, що присутні на тій конференції голови держав чи урядів могли б щонайвище відіслати той проєкт на 10-членну Женевську конференцію роззброєння. Але ж на тій конференції, що триває від 15-го березня ц. р., знаходяться вже всі зголошені в цій справі попередні проєкти. Впродовж 32-ох засідань, що їх відбуто до 29-го квітня ц. р. включно, не можна було навіть приступити до ділової дискусії, бо большевики настоювали, щоб спершу визнано „принципи генерального і тотального роззброєння".

Передумовою роззброєння є довір'я. Сьогодні ані Захід до Москви, ані Москва до Заходу не мають довір'я й на „зломаного цента". У такій атмосфері неможливо поважно говорити про роззброєння, та ще й „генеральне і тотальне". І тому цей останній совєтський проєкт — лише збільшить гори паперу, записаного від часу закінчення останньої війни, про міжнародне роззброєння — з відомим практичним успіхом. Тому учасники Женевської конференції, які відновлять свої наради 7-го червня, продовжуватимуть „конструктивно" бити воду в ступі.

Д-р Любомир Винар

УКРАЇНСЬКА ІСТОРІОГРАФІЯ ОЧИМА СОВЄТСЬКОГО ІСТОРИКА

Українські історики поза межами батьківщини вповні усвідомляють собі трагічну ситуацію історичних дослідів на рідних землях. Методологія історичного досліду, втиснена в рямки діялектичного матеріялізму, строга комуністична цензура, а всід за цим одностороннє насвітлення історичних явищ — все це дає нам основу твердити, що розвиток української вільної історичної науки мислимий лише поза межами України. Проте, не зважаючи на ці крайньо непригожі обставини, в Україні час від часу появляються історичні твори, які заслуговують на всестороннє обговорення і оцінку. Для прикладу хоч би згадати історичну монографію „Богдан Хмельницький" І. Крип'якевича (1954), „Запорожское казачество" В. Голубоцького (1957), „Нариси стародавньої історії Української РСР" (1957 і 1959) та цілий ряд менших праць, які мають наукову вартість, без огляду на сплачення клясикам марксизму своєрідної данини часу.

В 1959-му році на книжковому ринку появилась у виданні Київського університету „Українська історіографія" (з давніх часів до середини XIX ст.) М. Марченка. Ця праця дуже вимовна й відзначається цілим рядом цікавих думок, що вказують на певну переоцінку давніх „тез" українських совєтських істориків у питаннях розвитку української історичної науки та її впливу на політично-державницькі аспірації народу. На нашу думку, кожну працю українського совєтського історика слід розглядати дуже уважно, маючи завжди на оці умовини політичного терору, в яких йому доводиться працювати.

Причини написання праці

Не підлягає сумніву, що поштовхом до написання і публікації „Історіографії" Марченка була поява „Огляду української історіографії" Д. Дорошенка і О. Оглоблина, що вийшов англійською мовою у виданнях „Аналів" УВАН. Про це виразно згадується у вступі до „Української історіографії" Марченка, мовляв: „Явною фальсифікацією з тих матеріялів, що видаються у Західній Европі та Америці, є різного роду статті, розвідки та значні за своїм розміром книжки з історіографії, на зразок „Огляду української історіографії" колишнього гетьманського міністра Д. Дорошенка та надрукованої в кількох частинах англійською мовою в Ню Йорку „Української історіографії". Ця писанина є далекою від завдань науки і уявляє собою злісний наклеп на історичні традиції та культурну спадщину українського народу". (див. на 8-ій стор.). Це — ще один доказ, що еміграційні видання впливають на працю українських істориків на рідних землях. Видання Української Радянської Енциклопедії (16 томів) у противагу Енциклопедії Українознавства НТШ — яскраво ілюструє нашу думку. Проте, не зважаючи на полемічну сторінку „Історіографії" Марченка, ця праця має відносну вартість.

У книжці Марченка „робиться спроба стисло подати огляд головних історичних письмових пам'яток та у загальних рисах з'ясувати історичні погляди їх авторів, починаючи від давніх часів до середини XIX ст.". Автор ділить свою працю на три основні частини. Перша частина охоплює історіографію українського середньовіччя і козацької доби, друга частина — період „розкладу кріпосницьких відносин і розвитку капіталізму" (кінець XVIII і перша половина XIX століття), остання частина присвячена початкові науково-критичного досліду історії України, а саме творчості М. О. Максимовича. Треба зазначити, що в праці Марченка не обговорюється і с т о р и ч н и х праць П. Куліша, В. Білозерського і М. Костомарова. Їм приділить автор своє місце в наступній книзі, яку готує до друку.

Українське середньовіччя і козацька доба

В основному розвиток історіописання в праці Марченка віддзеркалює совєтську періодизацію України. Ранню Київську добу (XI - XII ст.) автор уважає спільним добром українського, білоруського та російського народів — отже всі історіографічні й літературні пам'ятки тих часів належать цим трьом народам. При тому автор дає доволі широке тло культурного та політичного життя княжої України. Марченко досить докладно аналізує „Повість временних літ", „Слово о законі і благодаті" Іляріона, „Поучення Володимира Мономаха". Він придержується загально прийнятого погляду про північну редакцію Лаврентіївського літопису і південну редакцію Іпатіївського літопису, де найкраще збереглася „Повість". Тут треба згадати, що І. Франко висунув цікаву гіпотезу, що обидві вони, без огляду на те, де були переписані їх копії, були зложені в Києві — правдоподібно, перша з них у Видубицькім, а друга в Печерськім манастирі, а з огляду на мову обидві однаково українські. Проте Марченко, як і більшість істориків, зовсім не згадує про цікаві студії І. Франка над літописним питанням.

Відносно терміну „Україна" автор стверджує, що він — народний, і можна припускати, що в народнім ужитку існував раніше, ніж потрапив на сторінки літопису. Цікаві думки відносно Галицько-Волинського літопису; за його ідейно - ідеологічну основу автор приймає прагнення галицького князя розпоряджати долею всієї Південної Руси, зокрема володіти Києвом (стр. 22). Марченко стверджує, що ідея зберігати велич Києва, обґрунтовання його пріоритету над іншими містами Руси не покинула південно - руських літописців протягом усіх наступних століть. У загальному автор приділяє мало уваги княжим літописам в порівнянні з козацькою історіографією. Марченко твердить, хоч не подає на своє твердження доказового матеріялу, що українська історіографія XV - XVI століть розвивалася в тісних зв'язках з „великоруським літописанням", як також і про те, що народи російський, український і білоруський успадкували в рівній мірі культурні надбання Київської Руси. Україну і Білорусь лучили доволі тісні політичні та культурно - соціяльні зв'язки — хоч би навіть з уваги на зумовлену ситуацію, в якій ці два народи опинилися під литовсько - польською державою. Одначе Московщина розвивалася зовсім окремим шляхом, і це легко документарно доказати.

ФУНКЦІЇ АМЕРИКАНСЬКИХ ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ

Понад 100 мільйонів виборців у З'єдинених Державах являють собою величезну політичну силу, але щоб ця сила була ефективна, вона мусить бути організована. Американські політичні партії, не маючи іншої контролі над виборцями і іншої можливости впливати на них, як тільки переконувати їх, мають завдання організувати, об'єднувати і тлумачити національні та інтернаціональні цілі і погляди виборців.

Маси виборців підтримують одну або другу з двох найголовніших політичних партій. Америка завжди мала двопартійну систему. Правда, починаючи від 1826 року, було кілька незалежних намагань зорганізувати „третю партію". (Теперішня Республіканська партія сама почалася, як третя партія в 1854 році). Але відносно мале число виборців підтримують такі менші партії.

Роля політичних партій багатогранна. Мабуть, найголовніша їх функція інформувати нарід про поточні політичні події і стимулювати виборців, подавати свої голоси в день виборів. Тлумачення поточної політики різними політичними партіями дає виборцям нагоду пізнати якесь питання з різних поглядів і таким способом скласти свою власну думку. Отже, партії стимулюють опінію і допомагають виборцям під час виборів.

Партії не тільки формулюють політику і плятформи (плятформа — це серія акцій і цілей кожної партії), але й пропонує кандидатів на громадські становища. Це дає змогу виборцям скупчувати їх виборчу силу і підтримувати кандидатів і пропозиції, які вони вважають за відповідні.

Політичні партії гарантують задовільне виконування своїх обовязків кандидатами, обраними під час виборів. Обидві партії, та, що стоїть при владі, і та, що сподівається перемогти під час дальших виборів — постійно стежать за діяльністю урядових органів. Партії також відіграють важливу ролю в справі об'єднання рас, релігій, культур і соціяльних становищ — а ця роля має величезне значення в Америці.

Політична партія діє через чотири широкі групи осіб. Одна група, що складається з осіб, які більшість свого часу присвятили партії, включаючи партійних робітників, одних, що працюють добровільно, інші за платню, осіб, що займають публічні становища, або тих, що домагаються тих становищ. Друга група, численніша, складається з осіб, що тримаються політики своєї партії, зареєстровані, як члени партії, і віддають їй свій престиж і вплив, що його вони мають серед своєї громади.

Третя група складається з осіб, що погоджуються з політикою даної партії, а часто не погоджуються, критикують і іноді голосують за кандидата опозиції. Четверта група складається з виборців, які іноді стають активними прибічниками, але не належать офіційно до п а р т і ї і звуться „незалежними".

Звичайно, ніхто не примушує виборців приєднатись або брати участь в роботі якоїсь з цих груп. Членських внесків не збирають; партія не диктує своїх правил; членів партії не зобов'язують коритися дисципліні і не виключають з партії, хібащо вважати за виключення або дисциплінарну кару зняття з становища когось висунутого партією.

Американець є республіканець або демократ, якщо він так себе називає. І це все. Неможливо визначити точно, скільки членів має якась партія. Вибори в Америці таємні, і ніхто не знає, за кого виборець голосує, хібащо він сам про це розповість. Політичні партії в З'єдинених Державах являють собою доказ того, що демократичний нарід має свободу і добре зорганізований уряд.

Американська Рада

Президент і республіканці проти надзвичайної сесії Конгресу

Вашингтон. — През. Айзенгавер як теж провідники республіканців у Конгресі заявилися рішуче проти того, щоб скликувати надзвичайну сесію Конгресу після того, як відбудуться уже виборчі конвенції обидвох партій. Така сесія, на думку Президента і республіканських провідників, дала б тільки привід для непотрібних дебат і суперечок, які у своєму висліді мали б цілком неґатині наслідки для країни. Справи зв'язані з більшістю Конгресу були обговорювані під час щотижневої зустрічі Президента з республіканськими провідниками Конгресу. Учасники цієї зустрічі висловили переконання, що Конгрес повинен закінчити в основному свою працю ще перед демократичною конвенцією, яка почнеться 11 липня ц. р. в Лос Анджелес. Провідник республіканців у Палаті Репрезентантів Чарлз А. Галлек заявив, що він не бачить причини, чому Конгрес не мав би закінчити теперішню сесію вже дня 2 липня ц. р. Провідник республіканців у Сенаті Дірксен вважає, що Конгрес може закінчити свою діяльність щонайдалі дня 8-го липня ц. р. Найголовнішою справою, що її має Конгрес до вирішення, є розгляд і прийняття законопроєкту про лікарську допомогу для старших осіб.

● Секретар оборони Томас С. Ґейтс сказав в сенатській комісії, що він 2-го червня зарядив гостре поготівля всіх збройних сил ЗДА в цілому світі, подібно як це він був зробив в Парижі після того, як виявилося, що Нікіта Хрущов зірвав паризьку конференцію перед її початком. На теперішнє поготівля дали згоду шефи штабів всіх родів зброї, а про поготівля, заряджене з Парижу, знав президент Айзенгавер.

НА ТЕМИ ДНЯ

АДОЛЬФ АЙХМАН

Мюнхен. — Вістка з Ізраїлю про арештування Айхмана (СС-Оберштурмбанфюрер — такий його довгий титул у гітлерівській ієрархії) викликала широкий відгомін у Німеччині. Айхман „прославився" своєю ролею в нищенні жидів не тільки у Німеччині, але й в інших країнах, окупованих німецьким військом за другої світової війни. Айхман, як і Гітлер, родом із Австрії. Після війни він був заарештований американцями і перебував у в'язниці. Йому вдалося втекти і вибратися за кордон (очевидно, з фальшивими документами). В Австрії лишилася його жінка з дітьми, яка проголосила свого чоловіка в державних установах Австрії за мертвого. Однак, через деякий час і вона зникла з дітьми з Австрії, і ніхто не знав, де вона поділася.

В Ізраїлі, від часу створення цієї держави, була організована комісія для вияснення, де поділися винуватці масового нищення жидів у Німеччині. Таємниче зникнення Айхманової родини з Австрії стало відоме в Ізраїлі, і за ним почалася погоня. Світ тепер став малий, телеграф, телефон, літаки прискорюють комунікацію. Таємна служба Ізраїлю роками шукала Айхмана і нарешті впіймала його. Тепер він чекає на суд.

З іменем Айхмана зв'язане масове нищення жидів, яке він виконував з доручення вищого начальства. В цій його „діяльності" був один момент, коли була можливість урятувати коло 100,000 мадярських жидів. Про це писав один із учасників переговорів Жидівського Світового Конгресу в Швайцарії з Айхманом, від якого залежала доля мадярських жидів. Це ділялося в 1944 році. До Угорщини наближалася совєтська армія. Нацисти поспішали в своєму злочинному фанатизмі — нищили жидів у газових камерах. В цей час представники мадярських жидів звернулися до Айхмана з пропозицією: за певну суму грошей випустити мадярських жидів на волю. Айхман вступив у переговори. Очевидно, він діяв не з своєї руки, а з наказу Гімлера.

За певних умов Айхман обіцяв перевезти мадярських жидів через Румунію і Болгарію в Туреччину, що була невтральна. Айхман поставив домагання, яких Жидівський Світовий Конгрес не міг сповнити: за кожних 100 звільнених жидів він вимагав вантажне авто для німецької армії, при чому давав приречення, що ці авта будуть ужиті в війні тільки проти совєтських армій. Світовий Жидівський Конгрес не міг ніяким способом роздобути авта для викупу, і мадярських жидів Айхман послав у газові комори в Авшвіці.

Головною особою в переговорах з Айхманом був збоку мадярських жидів д-р Кастнер, якому, разом з парою сот мадярських жидів Айхман дозволив виїхати з Угорщини до Швайцарії. Цей факт викликав супроти Кастнера підозріння в Ізраїлі, мовляв, він був „агентом нацистів". 1956 року його вбив один фанатик в Ізраїлі. Таким чином, ізраїльський суд не матиме „коронного свідка", яким був би Кастнер проти Айхмана.

В Німеччині правники ставлять питання підсудности Айхмана Ізраїльській державі. Право велить судити злочинця в тій країні, в якій він свої злочини поповнив. Айхман виконав злочини не в Ізраїлі, а в Німеччині. Однак, між Німеччиною та Ізраїлем немає договору про взаємну видачу злочинців. Окрім того, Ізраїль як держава не існував за другої світової війни, коли Айхман поповнив свої злочини. Таким чином створилася правна ситуація, що не має преценденсу. Може б ізраїльський уряд і передав Айхмана на суд у Німеччину, але мають побоювання, що він знову втече. Окрім того, в Німеччині скасовано кару смерти. Отже досмертна в'язниця, якою німецький суд міг би покарати Айхмана, могла б бути пізніше замінена коротшим реченцем, і винуватець масакри опинився б на волі. Цього Ізраїль не хоче.

У зв'язку з процесом Айхмана в Німеччині почалися арештування визначних нацистів, яким закидають участь у нелюдських злочинах над в'язнями концентраційних таборів.

П. С.

Микола Миленко

„УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР" М. К. САДОВСЬКОГО

(Спомини)

(7)

Постава „Енеїди" коштувала кілька тисяч карбованців — нові убрання, нові декорації, нова технічна апаратура. Крім того, багато коштував балет, який М. Лисенко ввів у другій дії — „танець муз". Свого балету М. Садовський не мав, отож треба було визичити його у київської російської опери. Успіх „Енеїди" був такий великий, що виставляти її прийшлося щодругий день. Перед виставами можна було бачити, як до театру під'їздили карети, авта з високопоставленими урядовцями. Все це, звичайно, викликало заздрість серед антрепренерів. За три місяці „Енеїда" була виставлена 68 разів. У київських театрах жадна вистава не мала такого успіху. На наступний сезон „Енеїда" пройшла в Києві 47 раз, а далі театр виставляв її по всіх містах України, куди виїздив весною і влітку. Також великий успіх мала вона в Петербурзі у 1911 році і в Одесі у 1913 р.

Я вже згадував про виступи як гостей Менцинського і Микиші в опері „Галька". Наш співак С. Бутовський також своїм голосом і виконанням партії Понтика здобував бурхливі оплески слухачів. Не помилюся, коли скажу, що це був найкращий тенор в тодішнім нашім театрі. В партії Гальки виступала Е. Петляш, а потім М. Литвиненко. Обидві співачки мали прекрасні голоси і користались великими симпатіями глядача. В цій музичній драмі гуцульський танець „аркан" у 12 пар був поставлений нашим хормайстром Костиком - Верховинцем. Українські студенти так захоплювались цим танцем, що цілими групами приходили до нас його вивчати, а потім танцювали його на сцені, відмовляючись від винагороди. Для цієї опери пошито було оригінальні гуцульські убрання, виготовлено постоли, топірці, шкіряні пояси, а також польські убрання.

Далі була поставлена опера „Роксоляна" Січинського. Зміст цієї опери з доби панування Солімана Великого (15 сторіччя) мав героїчно - національний український характер. У Києві було тоді багато турків, що працювали в підприємстві Ферах - Заде. Тож, коли виставлялась опера „Роксоляна", всі перші ряди партеру були обсаджені самими турками у фесках. Е. Петляш, яка виконувала ролю Роксоляни, і Бутовського, який співав Солімана, обдаровували вони великими китицями квітів а на Різдво і Великдень посилали їм торти та інші дарунки.

З поставою „Ревізора" Гоголя в перекладі М. Садовського театр „здобув собі атестат зрілости", як писали тоді в газетах наші неприятелі-москалі. Ролі акторам були роздані за півроку до першої вистави. М. Садовський у своїх спогадах пише, що після двадцяти проб він побачив, що п'єсу вже можна показати глядачеві. Але праця продовжувалась далі і всього проведено тридцять проб, а за два дні до вистави ще одна генеральна, при нових декораціях. М. Садовський не помилявся, коли, керуючись характером виведених в „Ревізорі" типів, надав їм українського забарвлення. Скерувавши в цей бік інтерпретацію персонажів п'єси, він хотів дати зрозуміти глядачам, що подія відбувається в одному з міст України.

Працею над „Ревізором" була захоплена вся трупа, в тому числі і я, як помішник режисера і актор, що мав ролю Свистунова.

За кілька днів до вистави всі квитки були продані. Коли перед самим початком вистави поглянув я зі сцени у дірочку в завісі, то побачив у переповненому вщерть партері, крім рецензентів різних російських газет, чимало акторів київських театрів, найбільш з театру Соловцева. Всі вони, очевидно, прийшли подивитись, як будуть „хохли" „п р о в а л ю в а т и" клясичний твір Гоголя.

Коли було все готове, я запитав присутнього на сцені вже підняти завісу. М. Садовський, щось шепочучи, перехрестився і тремтячим голосом. відповів: „З Богом!" Завіса піднялася. Справді, початок був такий непевний, і всі ми за лаштунками відчували поденервованість, яка опанувала акторів на сцені. Після слів Городничого: „Я зібрав вас, панове, щоб сказати вам про дуже неприємну новину — до нас їде ревізор", — нараз всі дійові особи почали обнижати тон, тремтіння їх голосів збільшувалось, і настав такий момент, коли здавалось, що от зараз зовсім не буде чути, що вони говорять. Чекаючи на свій вихід, І. Загорський, старий актор, який нераз грав на російській сцені в „Ревізорі" різні ролі, а цим разом мав виконувати ролю Бобчинського, порадив мені, щоб я його і Добчинського випустив раніш. „Може, — сказав він, — пощастить врятувати ситуацію". Тим часом нервове напруження на сцені дійшло до найвищого ступня, а на залі запанувала така тиша, ніби нікого там не було. Колеґам нічим не можна було помогти, як тільки чекати на репліку. Нарешті очікувана хвилина наступила — Добчинський і Бобчинський вийшли. Нова сцена зразу всіх зворушила, і після слів Бобчинського і Добчинського „панове, несподівана річ, до нас приїхав ревізор", — всі захвилювались, тон нараз підвищився і почав набувати виразної інтонації. Ну, слава Богу! Всім, що були за лаштунками, стало легше дихати.

Як тільки закінчився акт, на залі загуло. Садовського, а за ним і всіх учасників першої дії викликали без кінця. Радість була така велика, що хотілось танцювати, стрибати, кричати. Коли глядачі втихомирились, в гардеробі Садовського набилося стільки його прихильників, що до неї не можна було увійти. Вони його обіймали, тиснули йому руки, а російський актор Кузнецов висловився так: „Миколо Карповичу, ви такі чудові в ролі Городничого, що мені хотілося б зіграти з вами Хлестакова. Якщо у вас знайдеться зайвий примірник, дайте мені прочитати, і, якщо я зможу опанувати мову, буду безсмертно щасливий, улюблену ролю грати з вами".

(Продовження буде)

ТРИБУНА У.Н.СОЮЗУ

Рік VI. ТРАВЕНЬ 1960 Ч. 5 (62)

Дмитро Галичин

НАЦІОНАЛЬНИЙ ІНТЕРЕС ВИМАГАЄ СИЛЬНОГО УНСОЮЗУ

ПРОМОВА НА СОЮЗОВІЙ ІМПРЕЗІ ПЕРЕД РІЧНИМИ НАРАДАМИ ГОЛОВНОГО УРЯДУ УНСОЮЗУ В ТОРОНТІ, 15-го ТРАВНЯ 1960 р.

Головний Уряд УНСоюзу збирається на своє річне засідання в місті, яке сьогодні, я вважаю, є на цілому великому американському континенті на першому місці, коли мова про організованість, коли мова про силу тутешньої української спільноти. Бо коли чужинці признають перше місце українцям в Торонті, то видно, на те мусить бути поважна причина. Як пригадуємо собі, то приблизно рік тому один з найповажніших місцевих часописів писав, що „українці не тільки найкраще зорганізовані з усіх етнічних груп, але вони так само є найбільше активні в політичному житті". А далі цей часопис стверджував: „вони мають тут 42 організації. Між ними є політичні, добродійні, релігійні, спортові, молодечі, професійні організації. Мають вони 10 кредитових спілок, що розпоряджають 8 мільйоновим мастком. Мають вони свої парафіяльні школи, мають 18 часописів і журналів, мають 500 різних підприємств, починаючи від малих крамниць до великих готелів, мають чимало професіоналістів, а то — 25 лікарів, 29 дентистів, 30 адвокатів та 60 інженерів. Вони справді мають чим гордитись". А закінчував цей часопис про українців такими словами: „Горді на свою стародавню культуру, і ще сьогодні живо зацікавлені справами своєї батьківщини, вони одночас готові взяти на себе сміливо всі права і відповідальності канадійського громадянства".

Повторюю ці слова згаданого часопису, бо кращого признання не можливо дати, як саме дав цей часопис. Коли тут було сказано, що в Торонті є 42 організації, і коли між ними були згадані добродійні установи, то між тими добродійними організаціями, про які мова, є також УНСоюз і його місцеві відділи, що нараховують більше як 2,000 членів, і тим самим творять відповідну зорганізовану силу.

Коли згадаємо ще про Канцелярію УНСоюзу, яка міститься саме в Торонті, то вважаю, що беручи до уваги те, що тут було сказано місцевим канадійським часописом про українців у Торонті, УНСоюз добре поступив, що вибрав саме місто Торонто на осідок своєї Канадійської Канцелярії.

Коли сьогодні канадійські українці, починаючи від міста Торонта, не тільки найкраще зорганізовані, але від давна на першому місці щодо збереження українства, то це в якійсь мірі треба також завдячити тому фактові, що „Свобода", офіційний орган УНСоюзу, ще з кінцем минулого сторіччя писала, закликала та перестерігала, довгими роками давала поради, остороги, навчала, що поминаючи ті великі труднощі, які приходиться поборювати нашим піонерам, „Канада є таки добрий край і будучність для наших людей є в Канаді", але „до Канади повинні їхати тільки такі українці, що мають розум і які хотять працювати".

Один великий учений писав колись, що „лиш ті стали переможцями життя, що потрапили сповняти навіть і найдрібніші завдання даної хвилини". Ось так було і зі Союзом. Коли канадійські українці не мали ще свого часопису, то УНСоюз, щоб обслужити перших поселенців в Канаді, висилав сюди своїх кореспондентів, висилав свій часопис, щоб тільки обслужити цих піонерів, що тут приїжджали, починаючи від 1891 року. Під теперішню пору УНСоюз старається з допомогою своїх відділів, які розкинені у шістьох провінціях Канади, не тільки скріпити організаційне життя канадійських українців, але також підготовити та поставити для обслуги канадійських українців тривкі основи під будучу організованість, на кожний випадок. Бо минулий досвід вчить нас, що в воєнні часи, в часі криз, така організація, як УНСоюз має ще найкращі можливості повести таку працю, якої інші організації серед даних обставин не можуть вести.

Тому пам'ятаймо, що наш національний інтерес, вимагає, щоб мати тут найсильніший та найбільший Союз, який, як у минулому так і на будуче давав би ще більшу і ще кращу допомогу визвольним змаганням нашого поневоленого народу, цього „гордого і непокірного" народу, як це не так давно писав найбільше впливовий американський часопис „Ню Йорк Таймс".

Український нарід був завжди „гордий, і непокірний". Такими є і канадійські українці, зокрема українська спільнота в Торонті, яка потрапила задержати і український патріотизм, і одночасно виконувати з честю ті обов'язки і ті права, які накладає на неї канадійське громадянство.

Виконуючи свої обов'язки, канадійські українці можуть покористуватись тим самим і відповідними правами. Як би не ці права, тоді канадійські українці не мали б міністра в Оттавськім кабінеті, тоді вони не мали б двох сенаторів та 6-ох послів у парляменті в Оттаві.

І мені надзвичайно присмно, що можу від УНСоюзу скласти щирі ґратуляції канадійській українській спільноті з приводу цих значних здобутків, які вони осягнули саме своєю організованістю.

Роман Слободян

НАС ЗАВЖДИ ЄДНАЛИ ТІ САМІ ІДЕЇ

(Вступ до звіту на річних нарадах Головного Уряду УНСоюзу в Торонті)

Обставина, що ці наші річні наради відбуваються вперше на канадійській землі, підказувала б мені почати цей свій касовий звіт приблизно тими самими словами, що ними наші батьки 42 роки тому проголошували державне самовизначення нашої батьківщини-України: здійснилися давні мрії союзовців, зокрема Канади, бо їхня організація, Український Народний Союз, стала тепер підкреслено американсько-канадійською організацією, доказом чого є і створення Канадійської Канцелярії УНС у звітовому часі, як і ці наші теперішні наради в Канаді. Я добре знаю ці мрії не тільки з виступів канадійських делеґатів на наших конвенціях, але й з мого власного досвіду в Канаді, з якою я персонально знайомий ще з 1919-го року. Тоді я, як репрезентант Американської України, допомагав провідникам Канадійської України мобілізувати наші спільні сили і зусилля на рятунок нашої рідної України, яку шматували захланні сусіди.

Нас, українців Америки і Канади, завжди єднали ті самі ідеї-мрії, ті самі цілі і змагання. Тепер, в Українському Народному Союзі, нас ще об'єднують і спільні інтереси, в яких ми безпосередньо заінтересовані, та які — як завжди — найвимовніше характеризують числа.

Український Народний Союз є малою частиною двох великих країн, З'єдинених Держав Америки і Канади, він живе життям цих країн та загальним добробутом і господарською рівновагою. Минулий 1959 рік був успішний для нашої організації в членстві і майні. Мені приходиться звітувати з господарської ділянки, а як нам пощастило нехай докажуть ці табелі приходів і розходів, що подані в касовім звіті.

Ярослав Падох

ЯКІ ПОЛІПШЕННЯ ТА ПОЛЕГШІ СХВАЛИВ ГОЛОВНИЙ УРЯД НА РІЧНОМУ ЗАСІДАННІ 1960 Р.

Подвійний характер Українського Народного Союзу, як національної й господарської установи, накладає на нього не легкий обов'язок задержувати рівновагу поміж зобов'язаннями, які випливають з цього двоподілу. Коли національна діяльність УНСоюзу вимагає якнайбільше спиратися на нашій віковій традиції, то господарська, бизнесова діяльність мусить постійно йти вперед за новими течіями в ділянці життьового забезпечення, щоб могти додержати кроку навіть найбільшим забезпеченевим установам.

Кожна з дотеперішних 24-ох Конвенцій УНСоюзу і майже кожна річна сесія Головного Уряду нашої установи, який в 4-літтю поміж конвенціями виконує чимало конвенційних функцій, вводили цілий ряд поліпшень в праці УНСоюзу, зокрема в його організаційній ділянці. Варто пригадати останню, 24-ту Конвенцію з 1958 р., на якій схвалено цілий ряд важливих змін, що дозволили достосувати УНСоюз до вимог нашого часу. Тоді підвищено загальну суму, на яку можна забезпечитися в УНСоюзі, з 5,000 долярів на суму в десять разів вищу, тобто 50,000 долярів, а при додатковім забезпеченні від акцидентової смерти — навіть на 100,000 долярів. На тій самій конвенції піднесено також вік осіб, які можуть забезпечитися в УНСоюзі, з 60 на 65 років життя, введено новий вид забезпечення, т. зв. подвійне забезпечення до 60 року життя, яке є особливо корисне для батьків з малими дітьми, та чимало інших

Ухвали в організаційних справах

Не дожидаючи чергової, 25-ої Конвенції, яка відбудеться щойно за два роки, Головний Уряд УНСоюзу на своєму останньому засіданні, яке відбулося в травні ц.р. в Торонті, схвалив декілька важливих поліпшень в організаційній праці нашої установи. Ці поліпшення, без сумніву, облегшать нашим організаторам присднування нових членів і принесуть чимало користи для самих членів. Ось тут подаємо найважливіші з цих ухвал в надії, що наш союзовий загал, а зокрема наші секретарі та організатори, пильно прочитають ці слова, запам'ятають їх і будуть з них користати в своїй праці. Тим же, які ще не стали членами УНСоюзу, ці нові полегші повинні дати заохоту приступити до УНСоюзу, щоб врешті користати з усіх можливостей, що їх дає забезпечення в цій найбільшій і найзаможнішій нашій братській забезпеченевій організації у вільнім світі.

Обниження вкладок при забезпеченні на $5,000 і вище

Відома річ, що вкладки УНСоюзу дуже низькі. Ось порівняйте, для прикладу, вкладку, яку платить молодь від забезпечення студійною (каледжовою) грамотою (кляса Е-18), і побачите, що ледве чи в цілій Америці знайдеться навіть найбільша братська чи бизнесова компанія, яка мала б такі самі вкладки, як УНСоюз. Щоб зробити УНСоюз ще більше конкуренційним і щоб заохотити та призвичаїти наших земляків забезпечуватися на вищі суми, Головний Уряд схвалив ще більше обнизити вкладки від забезпечення на вищі суми, від 5,000 починаючи. З 1 липня ц.р. від обов'язуючих досі вкладок при більшім забезпеченні буде відтягатися ще по одному доляру місячно від кожної тисячки. Отже, член, який забезпечиться на 5,000 дол., буде платити на п'ять долярів місячно менше, як платив досі, а той, що забезпечиться на 10,000, буде платити на десять долярів місячно менше. Наші організатори повинні на це звернути увагу кожному кандидатові на забезпечення в УНСоюзі і порадити забезпечитися на суму 5,000 і вище. В багатьох американських компаніях сума 5,000 дол. є мінімальною сумою забезпечення. Чому ж тільки нам, українцям, держатися марного забезпечення на 500 чи 1,000 долярів? Таке забезпечення сьогодні вже рішуче замале.

Можливість забезпечення в УНСоюзі для осіб зі слабким здоров'ям

УНСоюз мав досі, подібно як інші братські організації, тільки однородні вкладки для членів, незалежно від стану здоров'я. Коли УНСоюз прийняв члена, тоді він платив таку саму вкладку, як і всі інші, хоч би його здоров'я було слабше, як інших членів. Американські бизнесові компанії мають іншу систему. Залежно від професії чи кращого або гіршого стану здоров'я, вони зобов'язують членів платити більші чи менші вкладки. Щоб дати змогу нашим землякам, які не втішаються вповні задовільним здоров'ям, стати членами УНСоюзу та мати життьове забезпечення, Головний Уряд постановив ввести різні вкладки й приймати особи, які не є вповні здоровими, але

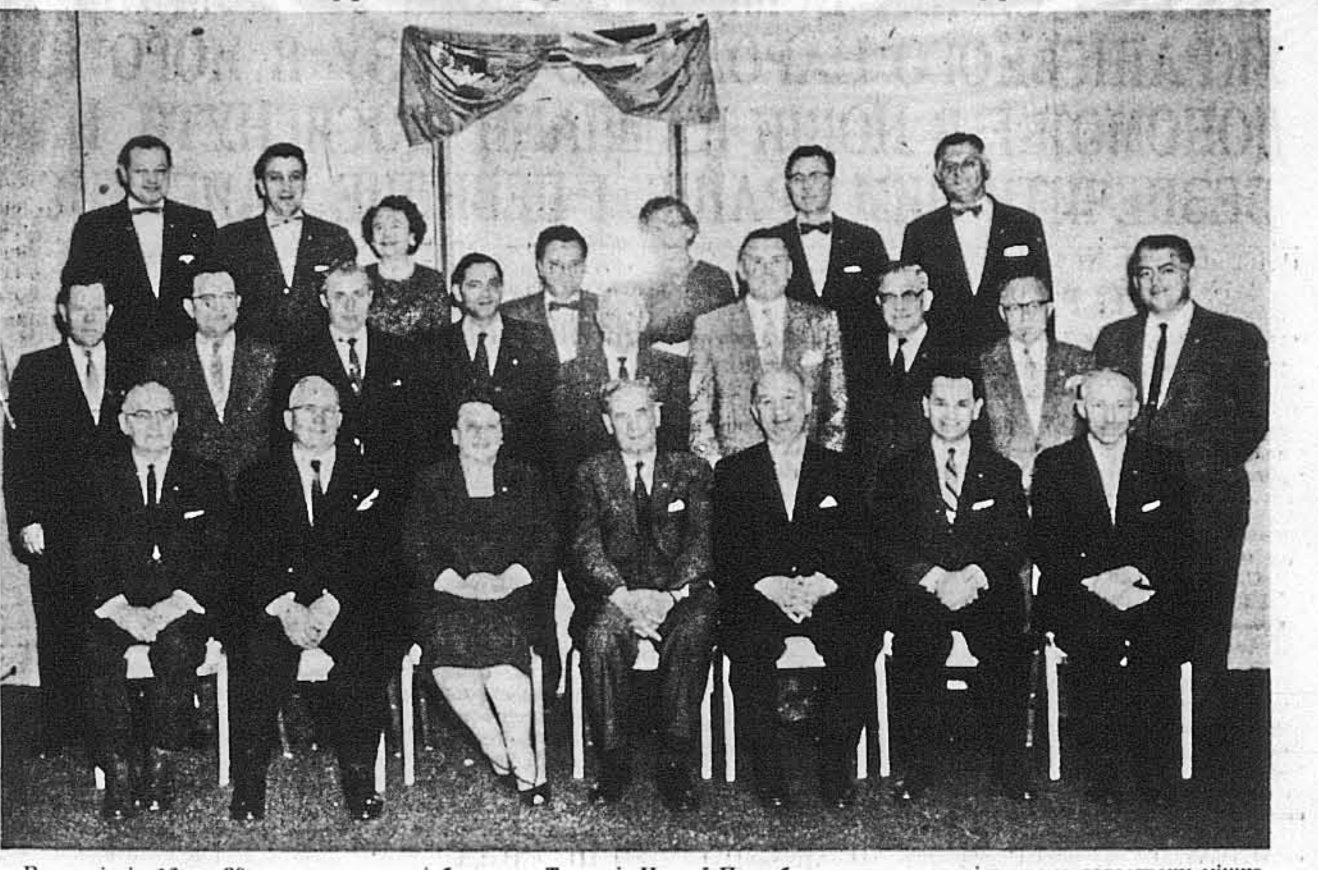
(Закінчення на стор. 4-ій)

$9.600 НА НАРОДНІ ЦІЛІ

Пожертви, що їх Головний Уряд УНСоюзу з нагоди свого Річного засідання в травні 1960 року в Торонті, схвалив з „Народного Фонду":

Англомовна Енциклопедія Українознавства	$2,500
Український Конґресовий Комітет Америки	1,500
Колеґія св. Василія у Стемфорді	1,000
Курси Українознавства на „Союзівці"	750
Злучений Український Амер. Допомоговий Комітет	500
Український Вільний Університет в Мюнхені	300
Православна Богословська Колеґія в Бавнд Бруку	250
Будова пам'ятника Т. Шевченкові у Вінніпеґу	250
Комітет Українців Канади	200
Осередок Української Культури в Канаді	200
Американський Червоний Хрест	200
Пам'ятник Гетьманові Іванові Мазепі на „Союзівці"	200
Наукове Товариство ім. Шевченка в ЗДА	100
Наукове Товариство ім. Шевченка в Канаді	100
Українська Вільна Академія Наук у ЗДА	100
Українська Вільна Академія Наук у Канаді	100
Студентський Стипендійний Фонд в Ню Йорку	100
Студії українознавства на Манітобському університеті	100
Фонд Українських Американських Ветеранів	100
Community Chest	100
Оселя Організації Української Молоді „Пласт"	100
Оселя Спілки Української Молоді Америки (СУМА)	100
Оселя Молодих Українських Націоналістів (МУН)	100
Укр. Спортовий Клюб в Ню Йорку (на закуп площі)	100
Укр. Спортове Т-во „Тризуб" у Филаделфії (на дім)	100
Капеля Бандуристів ім. Т. Шевченка	100
Український Світовий Комітет для справ спорту	100
Фонд Української Культури при ЗУАДК	50
„Лемківські Вісті"	50
Бібліотека ім. Симона Петлюри в Парижі	50
Школа ім. Лисенка в Торонті	50
Дитяча оселя в Шикаґо	50
РАЗОМ	$9,600

ГОЛОВНИЙ УРЯД УНС ПІД ЧАС РІЧНИХ НАРАД В ТОРОНТІ

В тижні від 16 до 20-го травня ц.р. відбулися в Торонті, в Канаді, передбачені статутом звичайні річні наради Головного Уряду Українського Народного Союзу. Це вперше в 66-літній історії цієї організації відбулися такі наради на канадійській землі з виразною метою підкреслити американсько-канадійський характер цієї найстаршої і найбільшої української організації у вільному світі, що потрапила об'єднати в своїх організаційних рямках 79,000 членів (в цьому круглo 5,000 т. зв. неактивних, себто таких, що вже виплатили свої забезпеченеві грамоти) та закумулювати 23 мільйони долярів майна, що тепер уже збільшується майже двома мільйонами річно. Річні наради проходили під знаком добра організації та українських спільнот в Америці і Канаді та допомоги визвольним змаганням українського народу і під цим кутом винесено цілий ряд ухвал, включно з розділом 10,000 долярів на різні народні цілі та ухвалою створити опертий на добровільній базі спеціяльний Фонд Наглої Потреби, мавши на увазі зокрема загострену міжнародну ситуацію та українські визвольні змагання. На фотографії, знятій в готелі Кінґ Едвард, у першому ряді (від ліва) сидять: голова Головної Контрольної Комісії д-р Вол. Галан, гол. касир Роман Слободян, заступниця гол. предсідника Анна Герман, головний предсідник Дмитро Галичин, заступник гол. предсідника Йосип Лисогір, гол. секретар д-р Ярослав Падох і ред. А. Драган. В другому ряді (від ліва) стоять: гол. контролери інж. Ст. Курoпась, дир. П. Пуцило і Петро Кучма, гол. радний та екзекутивний секретар Канадійської Канцелярії УНС Б. Зорич, гол. контролер та директор Канадійської Канцелярії УНС інж. Вол. Коссар, і головні радні: Іван Кокольський, Дм. Шмаґала, М. Давискиба і Яр. Гук. В третьому ряді (від ліва) стоять головні радні: В. Гузар, Ів. Одежинський, адв. Анна Чопик, Т. Шпікула, Олена Штогрин, Вол. Дідик і А. Джула. Всі з членів Головного Уряду займають також відповідні пости, часто чолові, в громадському житті українців З'єдинених Держав і Канади.

ЗАКЛИК

Головного Уряду Українського Народного Союзу у справі Фонду Наглої Потреби

ДО ВШ. ЧЛЕНІВ УНСОЮЗУ:

У половині травня цього року, саме в тому часі, як в Торонті в Канаді відбувалися річні наради Головного Уряду Українського Народного Союзу, імперіялістична червона Московія використала випадок з американським літаком U-2, і, зірвавши „вершинну" конференцію в Парижі, спричинила міжнародну кризу, яка могла в кожній хвилині спалахнути пожежою нової, найстрашнішої в історії світової війни. Головний Уряд Українського Народного Союзу, виславши президентові Айзенгаверові до Парижу і прем'єрові Діффенбейкерові до Оттави телеграми з піддержкою їхнього непохитного становища проти нових совєтських погроз і шантажів, не міг не взяти під увагу створеної критичної міжнародної ситуації і не перевірити, з думкою про наші обов'язки супроти наших нових американської і канадійської батьківщин та нашого українського народу, нашої готовости зустріти кожний, навіть найгірший випадок, що міг би з такої ситуації розвинутись.

У зв'язку з цим вказувано на подібні ситуації в минулому. Пригадати б тільки, як восени 1917-го року, саме тоді, як з пожежі Першої світової війни та революції народжувалась вимріяна нашим народом вільна і ні від кого незалежна суверенна Українська Держава, Український Народний Союз за посередництвом створеної з його ініціятиви Української Ради переслав через один із швайцарських банків на руки проф. Михайла Грушевського в Києві 100,000 карбованців „для українських жертв війни". У виданій в 1957-му році в Києві книжці Р. Г. Симоненка „Імперіялістична політика США щодо України в 1917-1919 рр." згадується про ці гроші, як про „першу іноземну субсидію Центральній Раді". Д-р Володимир Галан, теперішній голова Головної Контрольної Комісії УНСоюзу та президент Злученого Українського Американського Допомогового Комітету, згадує, що в тому часі він, як і ряд інших українських старшин австрійської армії, що перебували в російському полоні, саме з тих грошей одержали від Центральної Ради по 100 карбованців на те, щоб купили собі російські шинелі і втікали з полону. Це вони й зробили і, втікши з російського полону, зголосились в ряди Української Армії, щоб зброєю виборювати Україні волю і незалежність.

З новішої історії згадано, як то в 1945 році, на першу вістку про маси українських втікачів у Західній Европі, УНСоюз поставив до розпорядження ЗУАДКомітетові перших 30,000 долярів, що ними міг ЗУАДК почати свою величезної ваги рятункову акцію в користь українських скитальців.

Маючи це все на увазі та зважаючи на не занадто заохочуючий стан нашої теперішньої готовости на такі й подібні наглі випадки, Головний Уряд Українського Народного Союзу на своїх річних нарадах у Торонті в травні цього року рішив піти назустріч висловлюваним при різних нагодах побажанням та порадам широкого загалу Членства УНСоюзу і започаткувати збірку ФОНДУ НАГЛОЇ ПОТРЕБИ (EMERGENCY FUND), що мав би стояти напоготові саме на такі й подібні випадки, як згадано вгорі з нашої історії. Зокрема рішено:

1. ФОНД НАГЛОЇ ПОТРЕБИ при УНСоюзі складатиметься з ДОБРОВІЛЬНИХ ПОЖЕРТВ широкого загалу Членства УНСоюзу, зокрема з ДОБРОВІЛЬНОГО ЗВОРОТУ виплачуваних кожного року касою УНСоюзу ДИВІДЕНД на членські грамоти, як і з інших пожертв, записів та фундацій.

2. ФОНД НАГЛОЇ ПОТРЕБИ при УНСоюзі може бути використаний тільки для наявних НАГЛИХ ПОТРЕБ всенаціонального значення, до яких треба зарахувати головно оборону волі та рятунок життя українців у зривах до волі та стихійних нещастях.

3. ФОНДОМ НАГЛОЇ ПОТРЕБИ при УНСоюзі відатиме КУЛЬТУРНА КОМІСІЯ УНСоюзу, що складається з членів Головного Екзекутивного Комітету, голови Головної Контрольної Комісії і головного редактора. Використання того ФОНДУ НАГЛОЇ ПОТРЕБИ чи його частини може наступити тільки однодушною апробатою всіх членів Головного Уряду УНСоюзу.

4. Відсотки з інвестицій ФОНДУ НАГЛОЇ ПОТРЕБИ при УНСоюзі можуть бути використані кожночасно на ті самі народні, харитативні і культурні цілі, що на них розподілюється щорічно Народний Фонд УНСоюзу.

Подаючи цю ухвалу до відома, Головний Уряд Українського Народного Союзу звертається рівночасно до свого членства:

СОЮЗОВЦІ!

Саме тепер з каси УНСоюзу висилається всім членам річну дивіденду від вкладок на членські грамоти. Висота цієї дивіденди, навіть збільшена останнім рішенням Головного Уряду, все ж таки не може становити рішальної рубрики у Вашому персональному бюджеті. Але сумарично вона виносить круглo 150.000 ДОЛЯРІВ! Багато з Вас уже раніше, після кожної виплати такої дивіденди, зверталися листами до Головної Канцелярії та до Редакції із пропозиціями, щоб фонди, призначені на виплату дивіденд, обернути на різні добрі цілі, а чимало з Вас повертали переслану Вам чеками дивіденду саме на ці добрі цілі. Головний Уряд УНСоюзу сам не хоче і не може розпоряджатися Вашими грішми, бо на це не дозволяють закони. Але кожний з Вас може сам, якщо хоче і вважає це за відповідне, ДОБРОВІЛЬНО повернути підписаний ним дивідендовий чек на цілі запланованого ФОНДУ НАГЛОЇ ПОТРЕБИ при УНСоюзі, до чого Вас закликаємо і заохочуємо. Кілька долярів дивіденди, що їх Ви в найближчих днях одержите від секретарів своїх Відділів, не для кожного з Вас мають більшу вартість. Але навіть частина із 150,000 долярів загальної суми, що їх виплачує УНСоюз титулом дивіденди Членам, може мати рішальне значення для волі і життя наших земляків або й нас самих, бо в нинішній ситуації ніхто не може бути певний завтрішнього дня.

СОЮЗОВЦІ! Ваша організація, Український Народний Союз, всією своєю вже 66-літньою історією, всіми своїми починами і працею блискуче здала іспит своєї громадської і національної зрілости. Цей іспит Український Народний Союз здає кожного дня і цьому він завдячує свій невпинний ріст і розвиток. Нехай же заініційований останніми річними нарадами Головного Уряду ФОНД НАГЛОЇ ПОТРЕБИ при УНСоюзі та ДОБРОВІЛЬНИЙ зворот нашої дивіденди на його ціль буде черговим доказом тієї нашої зрілости, нашого патріотизму і нашої повсякчасної готовости на кожний і на всі наглі випадки!

Усі звороти дивідендових чеків на ФОНД НАГЛОЇ ПОТРЕБИ будуть потверджені на сторінках „Свободи", офіціяльного органу УНСоюзу.

Дано в місті Торонті, в травні 1960-го року.

ГОЛОВНИЙ УРЯД УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ:

Головний Екзекутивний Комітет:

Дмитро Галичин — головний предсідник, **Йосип Лисогір** і **Анна Герман** — заступники головного предсідника, **Ярослав Падох** — головний секретар, **Роман Слободян** — гол. касир;

Головна Контрольна Комісія:

Володимир Галан — голова, **Володимир Коссар** — заступник голови, **Степанк Куропась** — секретар, **Петро Кучма** і **Петро Пуцило** — члени;

Головна Рада:

Богдан Зорич, Дмитро Шмаґала, Іван Кокольський, Тарас Шпікула, Іван Одежинський, Василь Гузар, Анна Чопик, Андрій Джула, Олена Штогрин, Володимир Дідик, Микола Давискиба, Ярослав Гук.

ЧЕСТЬ І СЛАВА ВСІМ, ХТО СВОЇМ ТРУДОМ ПРИЧИНИВСЯ ДО УСПІХУ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ КАМПАНІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ В ЙОГО ЮВІЛЕЙНОМУ 1959 РОЦІ! ЧЕСТЬ І СЛАВА ВСІМ, ХТО ДОПОМОЖЕ В НОВІЙ КАМПАНІЇ ДОСЯГНУТИ НАМІЧЕНУ ЦІЛЬ — 75,000 ЧЛЕНІВ УНСОЮЗУ ТА ЗАБЕЗПЕЧИТИ ЦИМ КРАЩЕ І ПЕВНІШЕ МАЙБУТНЄ УКРАЇНСЬКОЇ СПІЛЬНОТИ В АМЕРИЦІ І КАНАДІ!

ПРОТОКОЛ

НАРАД ГОЛОВНОГО ЕКЗЕКУТИВНОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ та КОНТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ УНСОЮЗУ

які відбулися 12 травня 1960 р. в приміщенні Головної Канцелярії УНСоюзу в Джерзі Ситі, Н. Дж., після закінчення річної контролі, переведеної Контрольною Комісією УНС.

В нарадах взяли участь усі члени Головного Екзекутивного Комітету, а саме гол. предсідник Д. Галичин, заступники гол. предсідника И. Лисогір та Анна Герман, гол. касир Р. Слободян і гол. секретар Я. Падох та всі члени Контрольної Комісії, а саме голова д-р В. Галан, заст. голови інж. В. Коссар, секретар інж. С. Куропась та члени П. Кучма і П. Пуцило, та гол. ред. „Свободи" А. Драган.

Наради розпочалися о год 10-ій рано. Гол. предсідник подав їх причину: спільне обговорення з Контрольною Комісією важливіших справ, які прийдуть на порядок нарад недалекого річного засідання Головного Уряду УНСоюзу та евентуальна дискусія над замітками Контрольної Комісії після переведеної контролі.

Після цього обговорено наступні питання: ()1 пенсійний фонд для працівників Головної Канцелярії УНСоюзу та В-ва „Свободи"; (2) пляни поліпшення в адміністрації „Свободи" та друкарні; (3) перенесення приміщення Головної Канцелярії і інші справи.

Постановлено віддати згадані справи під розгляд і остаточне вирішення Головного Уряду УНСоюзу на його цьогорічній сесії й на цьому наради закінчено о год. 5 пополудні.

Ярослав Падох, гол. секретар

ПРОТОКОЛ

нарад Головного Екзекутивного Комітету Українського Народного Союзу, які відбулися дня 1 червня 1960 р. в приміщенні Головної Канцелярії УНСоюзу в Джерзі Ситі, Н.Дж.

В нарадах взяли участь усі члени Гол. Екзекутивного Комітету, а саме: гол. предсідник Д. Галичин, заступники гол. предсідника И. Лисогір і Анна Герман, гол. касир Р. Слободян і гол. секретар Я. Падох та гол. редактор „Свободи", А. Драган.

Наради відкрив гол. предсідник Д. Галичин о год. 2-ій по пол., після чого він подав порядок нарад, який приявні одобрили.

Внаслідку розгляду намічених справ винесено наступні ухвали:

I. ІНВЕСТИЦІЇ

(а) Морґеджі:

Прийнято до відома уділення, згідно з попередніми ухвалами, морґеджів на наступні реальності:

34 Russett Ave., Toronto, Ont., Can.	7,500.00
295 E. 162nd St., Bronx, N.Y.	30,000.00
2076 Daly Ave., Bronx, N.Y.	13,000.00
4314 Melrose Ave., Los Angeles, Cal.	25,000.00
22W070 Spring Valley Drive, Medinah, Ill.	24,000.00
52 Block Ave., Iselin, N.J.	4,000.00
1067 N. Marchfield, Chicago, Ill.	10,000.00
938 N. Oakley Boulevard, Chicago, Ill.	17,000.00
819 E. 228 St., Bronx, N.Y.	4,500.00
3336 W. Evergreen St., Chicago, Ill.	22,000.00
1045 N. Leavitt St., Chicago, Ill.	7,000.00
3441 West North Ave., Chicago, Ill.	18,000.00
69 Poplar Rd., Bristol, Pa.	8,500.00
64-39 84th St., Forest Hills, N.Y.	15,000.00
828 N. Kedvale Ave., Chicago, Ill.	12,700.00

(б) Бонди:

Принято до відома закуп, згідно з попередніми ухвалами, наступних бондів:

50m Niagara Mohawk Power Corporation, Genl. Mtge Bonds, 4¾%, Series due April 1, 1990; Yield—4.81	49,500.00
50m Province of Manitoba Debentures, Series 7P, 6% due December 1, 1979/76; Yield—5.93	50,375.00

В останньому часі доспіли такі бонди:

10m Chicago Great Western Railroad Co., 2¾% 1st Equip. Trust, due May 1, 1960	10,000.00

II. ПІДГОТОВА 25-ої КОНВЕНЦІЇ УНСОЮЗУ

Згідно з рішенням Головного Уряду з травня ц.р. постановлено, що чергова 25-та Конвенція УНСоюзу відбудеться в тижні перед Меморіял Дей в травні 1962 року, починаючи від 21 дня того місяця, на „Союзівці". Якщо б приміщення тієї оселі на це не дозволяли, тоді Конвенція відбудеться в Ню Йорку, де для тієї цілі будуть умовно замовлені відповідні приміщення в одному з передових готелів.

III. ФОНД НАГЛОЇ ПОТРЕБИ

Виконуючи ухвалу Головного Уряду, винесену на його останньому засіданні в травні ц.р. схвалено текст відозви до членства УНСоюзу в цій справі, яка буде проголошена в „Свободі" та обговорено інші питання, зв'язані з утворенням та веденням цього фонду.

IV. РІЗНЕ

Обговорено ряд поточних питань, а саме: секретарсько-організаційного курсу, що відбудеться на „Союзівці" в днях 11 до 17 червня ц.р., встановивши програму курсу та склад його інструкторів; виготування до друку протоколу річного засідання Головного Уряду УНСоюзу з травня ц.р.; наладнання редакційних справ "Ukrainian Weekly"; нового приміщення Головної Канцелярії та інших. Окремо обговорено питання, зв'язані з недавнім річним засіданням Головного Уряду та з признанням відмічено перемогу, а саме здобуття загально-американського мистецтва у футболі, українського футбольного клюбу „Тризуб" у Филаделфії й схвалено вручити йому пропам'ятну плякету від УНСоюзу.

Наради закінчено о год. 5:30 по полудні.

Ярослав Падох, гол. секретар

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНІЙ СОЮЗ І „СВОБОДА" — ЦЕ ТВЕРДИНІ УКРАЇНЦІВ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ, ЯКІ МАЮТЬ ЗА СОБОЮ 66-ЛІТНЮ ІСТОРІЮ ПРОВІДНИЦТВА В ПОЛІТИЧНИХ, КУЛЬТУРНИХ ТА СОЦІЯЛЬНИХ ЗМАГАННЯХ НАШОЇ ІМІГРАЦІЇ В АМЕРИЦІ.

Ярослав Падох

ЯКІ ПОЛІПШЕННЯ ТА ПОЛЕГШІ СХВАЛИВ ГОЛОВНИЙ УРЯД НА РІЧНОМУ ЗАСІДАННІ 1960 Р.

(Закінчення зі стор. 3-ої)

за дещо підвищеною вкладкою. В такий спосіб зможемо зберегти при УНСоюзі також чимало тих осіб, яких ми досі не могли прийняти з уваги на їх не вповні задовільний стан здоров'я. Ці т.зв. **субстандартові вкладки** будуть залежати від стану здоров'я кожного члена зокрема. Перед прийняттям таких членів Головна Канцелярія УНСоюзу буде інформувати секретарів Відділів, яку вкладку повинен платити такий член, і тоді він може рішитися, чи забезпечитися в УНСоюзі.

Також діти-члени УНСоюзу будуть одержувати значно більші дивіденди

Під кінець минулого року Головний Екзекутивний Комітет УНСоюзу значно підвищив дивіденду, яку щорічно виплачується членам. Ця підвишка буде продовжуватися, як згадано, щодва роки. Та ця підвишка відносилася тільки до відділу дорослих членів. Головний Уряд на своєму останньому засіданні постановив зрівняти з дорослими молодь, і від 1961 року також і молодь одержуватиме підвищену дивіденду, з вийнятком забезпечення в клясах 1, 2 і 3. Перша кляса — це вийняткова кляса т. зв. термінового забезпечення, від якого дивіденда остається незмінена, а дві останні кляси вже скасовано в УНСоюзі і грамот в тих клясах вже не видається. Сподіваємося, що наші відділові секретарі не забудуть повідомити про це нашу молодь-членів УНСоюзу або її батьків і тих, які ще досі не стали членами УНСоюзу. Цей новий привілей членів здешевить і так дуже дешевий кошт забезпечення в УНСоюзі.

Також 60-літні можуть уже одержати двадцятилітні грамоти

Досі дві найпопулярніші грамоти на забезпечення платне за життя з вкладками впродовж 20 років (кляса Е-20) та на забезпечення платне по смерті з вкладками платними впродовж 20 років (кляса Р-20) могли одержувати в УНСоюзі тільки особи не старші 55 років. Тепер піднесено цей вік на цілих п'ять років, і забезпечення в цих двох клясах можуть одержати особи, які покінчили 60 років та п'ять місяців життя й ще не переступили 60 років та 6 місяців свого віку. Це допоможе багатьом нашим землякам старшого віку, зокрема тим, яких забезпечення уже закінчилося, наново забезпечитися в цих двох клясах помимо свого старшого віку. Було б дуже корисним, коли б наші секретарі та організатори пригадали про це всім особам, які зближаються до віку 60 років, щоб вони в час скористали з цих нововведених можливостей забезпечення в УНСоюзі, щоб згодом не було запізно. При цьому тільки для усунення непорозуміння слід пригадати, що забезпечитися на все життя можуть особи навіть до 65 року життя. Вгорі є мова тільки про дві зазначені кляси.

Коли не треба лікарських оглядин для нових членів?

Згідно зі статутом УНСоюзу кожний, що хоче стати членом УНСоюзу, повинен піддатися лікарським оглядинам, щоб можна було встановити стан його здоров'я. Але коли кандидат на члена виглядав на здорового й не мав більше як 45 років життя, він міг бути прийнятим до УНСоюзу на забезпечення у висоті 500 дол., а у віці до 40 року життя — на 1,000 дол. Так було досі. Щоб ще більше облегшити організування нових членів, Головний Уряд ухвалив піднести на п'ять років вік тих, які можуть бути звільненими від лікарських оглядин. І так, тепер можна приймати до УНСоюзу осіб, які не перейшли 50 років та 6 місяців життя на 1,000 дол., а осіб, які не переступили 55 років та 6 місяців життя — на 500 дол. Слід пригадати, що в УНСоюзі особа, яка не закінчила року й шість місяців життя, рахується за однорічну, а та, яка закінчила рік і шість місяців, вже рахується за дворічну.

При цьому введено ще одну дуже важливу зміну. Досі до суми забезпечення члена враховувано також забезпечення, яке він мав з ранішого часу. Тепер до цієї суми не враховується вже виплачених грамот, які будуть заплачені або достигнуть до виплати в найближчих п'ятьох роках. Отже якщо кандидат на нове додаткове забезпечення має вже виплачені раніше грамоти, або коли має грамоти, які не більше, як впродовж 5 найближчих років будуть дозрілі до виплати чи будуть уже вповні заплачені, тоді цього забезпечення не рахується і такий член може без лікарських оглядин одержати нові грамоти на 1,000 чи на 500 дол., якщо він не є старшим за 50 чи 55 років життя. Це є дуже важливе полегшення для приєднання нових членів, тому з нього повинні користати наші організатори.

Введено ще й третє поліпшення, а саме для дітей. Діти до 15 року життя можуть забезпечитися в УНСоюзі до висоти 2,000 дол. без лікарських оглядин, очевидно, якщо є здоровими й на таких виглядають.

Членська кампанія 1960 року

Головний Уряд УНСоюзу постановив продовжити членську кампанію яку ми розпочали з початком цього року, до кінця року. Дотеперішні висліди наших змагань за збільшення числа активних членів до 75,000 (всіх членів, активних і неактивних, має УНСоюз понад 79,000) є такі, що не дають надії на осягнення нашої мети раніше. Організатори членів у цім році одержать ті самі звичані грошові нагороди, що в минулому, ювілейному році, а крім того ті, що впродовж цілого 1960 року здобудуть п'ять або більше членів, одержують після закінчення кампанії додаткову спеціяльну грошеву винагороду в сумі двох долярів за кожного члена.

В самій кампанії внесено таку зміну: замість дотеперішнього переможця, яким був той організатор членів, який здобув найбільше число членів, з кінцем року будуть проголошені два чемпіони, один за найбільше число приєднаних членів, а другий за найбільшу суму забезпечення, на яку приєднані ним члени забезпечилися.

Залишається по минулорічному триподіл організаторів: відділові, спеціяльні й постійні. Для усправнення підсумків місячних кампаній та для заощадження місця, щомісяця буде проголошувана спільна листа здобутків усіх трьох родів організаторів, і тільки після закінчення кампанії будуть зложені окремі листи успіхів усіх трьох родів організаторів.

Відділові організатори, які бажали б перейти до категорії спеціяльних організаторів, мусять зобов'язатися здобувати місячно бодай 10 членів, або річно 120 членів. Організатор, який здобуде з кінцем 1960 р. бодай 120 членів, може бути зарахований до групи спеціяльних організаторів вже після закінчення кампанії і користатиме з привілеїв, передбачених для тієї категорії організаторів.

Головний Уряд постановив звернутися із закликом до наших організаторів, секретарів та загалу союзових діячів, щоб вони з подвоєною енергією взялися до виконання в цім році нашої наміченої мети: досягнення 75,000 активних членів!

Секретарську винагороду підвищено;

Головний Уряд схвалив піднести секретарську винагороду з дотеперішніх 4.5 відсотки на повних 5. Ця підвищка зобов'язуватиме від 1 січня 1961 року. Слід сподіватися, що відділові секретарі приймуть цю підвишку з вдоволенням і що з ще більшим запалом візьмуться до виконування своїх обов'язків, до яких передусім належить збільшування числа членів своїх Відділів. Не слід забувати, що винагорода від вкладок, вплачених новими членами впродовж першого року, виносить повних 25 відсотків від зібраних грошей.

Перенесення осідку Головної Канцелярії УНСоюзу

Головний Уряд прийняв до відома справоздання з праць, переведених Екзекутивою для підшукання відповідного нового приміщення Головної Канцелярії, і, ствердивши, що теперішнє приміщення не запевнює конечних умов успішного функціонування тієї канцелярії, доручив Екзекутиві енергійно продовжувати старання для підшукання нового приміщення.

Місце чергової Конвенції

Головний Уряд ухвалив відбути чергову Конвенцію в 1962 році на „Союзівці", а коли б до того часу не було на цій нашій оселі відповідних передумов, відбути Конвенцію в Ню Йорку. Варто підмітити, що ні на „Союзівці", ні в Ню Йорку не відбулося ще ні одної Конвенції УНСоюзу.

Ухвали в національних справах

Крім ухвал в організаційних справах, Головний Уряд УНСоюзу виніс ще цілий ряд рішень загально національного значення, передовсім в ділянці нашої культури і освіти.

Світовий Конґрес Українців

Головний Уряд УНСоюзу одобрив дотеперішнє становище Екзекутиви в справі скликання Світового Конґресу Українців й ствердив, що, коли заіснують відповідні організаційні та психологічні умови, відбуття такого конґресу лежатиме в інтересі української спільноти в цілому світі.

Відзначення сторіччя смерти патрона УНСоюзу Т. Шевченка

Головний Уряд УНСоюзу одобрив заходи Екзекутиви в справі достойного вшанування пам'яті патрона УНСоюзу, Тараса Шевченка, в сторіччя його смерти в 1961 році та доручив їй продовжувати ці старання.

Підтримка акції будови Колеґії св. Василія в Стемфорді

Головний Уряд, нав'язуючи до свого попереднього заклику в справі збірки 100,000 дол. на будову Стемфордської Колеґії, закликає ввесь союзовий загал скласти свої пожертви на ту ціль на збіркові листи, розіслані Відділам. Зокрема Головний Уряд звертається із закликом до Відділів УНСоюзу, щоб вони склали щедрі датки зі своїх відділових та братських фондів і влаштували на ту ціль окремі прибуткові імпрези.

Стипендійний Фонд при УНСоюзі

Головний Уряд УНСоюзу вітає ініціятиву й акцію утворення Союзового Стипендійного Фонду, започатковану „Дністром", 361-им Відділом УНСоюзу і піддержану Окружним Комітетом Відділів УНСоюзу в Ню Йорку, та закликає Відділи й Окружні Комітети УНСоюзу та ввесь союзовий загал допомагати в цій акції всіми можливими засобами.

Пам'ятник Гетьмана Івана Мазепи на „Союзівці"

Головний Уряд одобрив у принципі пропозицію поставлення на „Союзівці" пам'ятника гетьманові Іванові Мазепі проєкту скульптора Сергія Литвиненка й доручив Екзекутиві перевести на цю ціль загальну збірку, для започаткування якої Головний Уряд призначив з Народного Фонду суму 200 долярів.

Заклик в справі жертвенности на національні цілі

Головний Уряд ствердив занепад жертвенности нашого громадянства на українські національні цілі й тому постановив звернутися до загалу членів УНСоюзу із закликом щедро підпирати всі добрі національні, а зокрема союзові почини, бо від громадської жертвенности залежить розвиток громади та багатство її організованого життя. Для цієї мети постановлено започаткувати при УНСоюзі окремий Фонд Наглої Потреби. Головний Уряд закликає союзовий загал скласти пожертви на той фонд, зокрема у формі звороту дивідендових чеків.

Окружний Комітет УНСоюзу в Пассейку поширює свою діяльність

В суботу 14-го травня відбулося перше засідання Окружного Комітету УНСоюзу. На засіданню були порушені справи, щоби Відділи УНСоюзу більше активно включалися в українське громадське організоване життя, приєднання до УНСоюзу нових членів і ряд інших справ імпрезового і репрезентаційного характеру.

Перша така імпреза „Вечір легкого жанру" мав би відбутися вже на початку нового сезону в неділю 25-го вересня у виконанню Професійних Артистів Української Сцени, а дальше ряд зустрічей зі Союзовим членством і ширшим українським громадянством, спільних забав тощо. На 25-го червня повинні зійтися секретарі Союзових Відділів Окружного Комітету і тих, що до Окружного Комітету мають приступити і обговорити справу використання спільного організування нових членів. Рівнож вибрано п. П. Головачука, щоби взяв участь в курсі Організаторів УНСоюзу, що починається на Союзівці вже 11-го червня.

Хоч Окружний Комітет в Пасейку щойно заложено, але ми можемо вже поділитися зі Союзовими Відділами досвідом, що найкраще ті Відділи ведуть працю, що включаються в українське суспільне організоване життя морально і матеріяльно.

В. Маруцак

Збори Окружного Комітету Відділів УНСоюзу в Рочестері, Н. Й.

У залі Українського Американського Клюбу при 292 Гадсон Евню, в Рочестері, Н. Й., відбулись в неділю дня 1-го травня 1960 року, чергові річні збори представників Окружного Комітету УНСоюзу рочестерської округи.

Заступлені були Союзові Відділи: 36, 217, 289, 343, 337 та 367. Збори відкрив предсідник Окружного Комітету, який рівночасно є головним радним УНСоюзу п. Василь Гузар.

Звітували за минулорічну діяльність Окружного Комітету пп. В. Гузар, К. Шевчук, В. Гавриляк, К. Маньківський. Ділова дискусія, яка слідувала після доповіді організатора УНСоюзу Володимира Запаранюка, торкалася, як і сама доповідь справи організування нових членів. Дуже багато корисних напрямних для Союзу подав п. В. Гавриляк.

По дискусії винесено кілька важливих постанов, а саме:

Посилити працю по Відділах, і до кінця додаткової кампанії 65-ліття УНСоюзу приєднати щонайменше 5 нових членів в кожному Відділі округи.

У співпраці з УККА відсвяткувати гідно 100-ліття Т. Шевченка. Улаштувати з обдуманою програмою „Український День", дохід призначити на будову колеґії св. Василія в Стемфорді.

Подбати, щоб в прилюдних українських приміщеннях були Союзові дошки оголошень.

По вичерпанні ділових постанов, вибрано провід Окружного Союзового Комітету на наступний рік, в складі: В. Гузар — предсідник; К. Шевчук — заст. предсідника; В. Гавриляк — секретар; П. Дзюба — заст. секретаря; К. Маньківський — скарбник; М. Малинівський, А. Фалюсевич та Ф. Голод — контрольна комісія.

ЗДОБУТКИ КАМПАНІЇ

за приєднування нових членів у КВІТНІ 1960 року

Ч. В.	Організатор	Приєд. в квіт.	Разом
3	М. Сухорський	1	1
7	Гелен Словік	1	2
16	М. Москаль	1	2
20	А. Триш	1	3
22	Гелен Олек-Олексик	1	4
25	І. Скочиляс	7	11
27	І. Скочиляс	1	2
33	Софія Оріх	1	1
38	С. Гонза	1	3
39	І. Пиндус	8	10
56	М. Медвідь	1	1
63	М. Турко	31	69
76	В. Салабун	2	3
83	С. Гавриш	1	3
85	О. Костюк	1	6
93	М. Іваницький	1	2
94	В. Крушельницький	1	5
104	Г. Мисак	2	5
106	А. Іванюк	2	2
120	В. Рефт	3	13
122	М. Попович	7	7
124	І. Драбик	2	3
125	Іванка Подола	4	4
127	П. Володка і І. Була	2	3
147	І. Зазворський	1	3
153	І. Одежинський	24	45
155	І. Будняк	4	9
161	А. Джула	1	1
171	Стелла Раси	1	1
174	А. Слюсарчук	18	18
177	І. Лаба	2	4
181	В. Любинський	2	4
182	М. Дербуш	1	5
189	П. Котельницький	5	10
191	В. Колодій	1	6
194	В. Никифорук	4	32
	І. Скочиляс	1	
204	д-р В. Палідвор	2	16
	В. Гасій	1	
217	А. Гривнак	2	3
	Ф. Голод	1	
220	Г. Гарасим	1	1
221	Т. Шпікула	6	26
223	І. Гринчишин	1	4
233	Гелен Маґер	1	1
238	П. Мороз	2	6
	І. Селинський	1	
239	В. Винницький	1	6
253	П. Равлів	1	4
257	П. Сильчак	2	4
258	К. Головецький	1	1
268	О. Барилко	3	4
276	С. Іваницький	3	15
	С. Іваницький і М. Грицик	7	
277	В. Гафткович	1	4
284	І. Василюка	2	2
287	І. Скочиляс	1	3
290	М. Іванюк	2	3
292	П. Федик	5	12
305	М. Гентош	1	6
313	Анна Зазворська	1	1
316	В. Гавриляк	2	12
323	М. Віляк	1	1
327	А. Копистянський	1	4
345	М. Дербуш	7	24
352	Я. Щербак	1	1
356	М. Воробець	1	3
361	д-р В. Вишиваний	14	23
	І. Галичин	1	
371	Ю. Баранюк	1	5
372	Д. Геча	6	9
379	М. Семків	4	15
390	П. Вугрин	1	1
427	П. Цибуляк	1	3
	В. Чарний	1	
430	О. Вакай	3	3
432	Б. Зорич	2	28
434	Б. Мельник	1	3
441	П. Голошевський	1	8
471	В. Цимбала	9	33
473	І. Гомонко	1	7
484	В. Запаранюк	1	2
495	В. Коссар	1	4
497	Д. Петрів	1	1

ЗБОРИ УПРАВИ ВІДДІЛУ 374-ого В БОСТОНІ

Управа Відділу 374 УНСоюзу в Бостон, Масс. відбула свої збори дня 15 травня 1960 р. На цих зборах між іншим обговорено справи заклику і збіркової листи на будову Колеґії в Стемфорді, Конн, що їх прислав до відділу Головний Уряд УНСоюзу. Збори управи Відділу ухвалили з каси Відділу $25.00 на ту ціль і закликають членів Відділу скласти свої пожертви на Колеґію в місяці червні, як будуть платити свої вкладки за місяць червень.

Микола Квасіль
фін. секретар

СПІВЧУТТЯ

Висловлюючи на цьому місці співчуття п-ні Евдокії Лиқтей з приводу смерти її невіджалуваного мужа Михайла, з яким ми довгий час були правдивими товаришами, складаю замість квітів на його могилу 10 дол. на допомогу для вбогих.

Якщо Господь мене покличе до себе, то я бажав би, щоб мою могилу мої рідні і приятелі прикрашали квітами, які не скоро в'януть, значить добрими ділами.

Петро Парницький

Батьки! Зв'яжіть замолоду ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами Батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб забезпечити їх кращу будучність, а нашій громаді у вільнім світі нового свідомого члена!

ЛИСТА ВІДДІЛІВ-ПЕРШУНІВ

які приєднали в цій кампанії найбільше членів. — Стан з кінця квітня 1960 року.

Ч.П.	Ч.Від.	Місцевість	Чл.
1.	63	Форд Сити, Па.	69
2.	153	Филаделфія, Па.	45
3.	471	Монтреал, Кв.	33
4.	194	Ню Йорк, Н.Й.	32
5.	114	Шикаґо, Ілл.	29
6.	432	Торонто, Онт.	28
7.	221	Шикаґо, Ілл.	26
8.	345	Міннеаполіс, Мінн.	24
9.	361	Ню Йорк, Н.Й.	23

ОРГАНІЗАТОРИ-ЧЕМПІОНИ

за місяць квітень 1960

Ч.П.	Організатор	Приєднані членів
1.	М. Турко	31
2.	І. Одежинський	24
3.	д-р А. Слюсарчук	18
4.	д-р В. Вишиваний	14
5.	І. Скочиляс	10
6.	В. Цимбала	9
7.	М. Дербуш	8
7.	І. Пиндус	8
9.	М. Попович	7
9.	С. Іваницький	7
11.	Т. Шпікула	6
11.	Д. Геча	6
13.	П. Котельницький	5
13.	П. Федик	5

Цікаво відмітити, що загальна сума забезпечення осягнена першунами за цей місяць виносить;

М. Турко	$23,000
І. Одежинський	$36,000
А. Слюсарчук	$12,500
В. Цимбала	$10,000
В. Вишиваний	$9,500
І. Скочиляс	$8,500

ПЕРШУНИ ЧЛЕНСЬКОЇ КАМПАНІЇ 1960

(Стан з 30 квітня 1960)

Відділові організатори:

1.	А. Слюсарчук (174)	18
2.	В. Никифорук (194)	15
2.	М. Семків (379)	15
4.	В. Гасій (204)	14
4.	В. Вишиваний (361)	14
6.	С. Іваницький (276)	12
6.	В. Гавриляк (316)	12
8.	І. Петруняцьо (78)	11
8.	П. Федик (292)	11
10.	П. Головачук (42)	10
10.	І. Пиндус (39)	10

Спеціяльні організатори:

1.	М. Турко (63)	69
2.	І. Одежинський (153)	45
3.	В. Цимбала (471)	33
4.	Т. Шпікула (221)	30
5.	В. Зорич (432)	28

Постійні організатори:

1.	М. Дербуш	[illegible]
2.	І. Скочиляс	[illegible]
3.	М. Ткачук	37
4.	В. Коссар	14

Мартин Малетич Почесним Членом Т-ва „Дністер", 361 Відділу УНСоюзу в Ню Йорку

Мартин Малетич

Товариство „Дністер", 361 Відділ УНСоюзу в Ню Йорку дня 9-го квітня ц. р. наділило п. Мартина Малетича найвищим своїм товариським відзначенням, а саме почесним членством. Протягом майже цілого свого 35-літнього існування Т-во „Дністер", яке нараховує 1.800 членів, віддячує в цей спосіб оце вже четвертого з ряду свого члена.

Доля Товариства, його розвій, його радості чи клопоти та смутки — це значна частина змісту життя п. Малетича. Він живе цими справами, він трудиться для них, а доказом хай послужить те, що за час свого перебування в „Дністрі" він був обраний 12 разів його предсідником, а два рази секретарем, себто 14 літ служив в уряді „Дністра". Сотки членів приєднав він у ряди товариства, а в 1950 році дістав за це спеціяльне признання від Головного Уряду УНСоюзу.

В атмосфері „Дністра" наш Почесний Член знайшов тут в Америці відбліски цих ідей, для яких він жив та за які боровся на Рідних Землях.

Уродженець села Бітля, Турчанського повіту, на Бойківській Верховині про яку співається в пісні:

„Ліси, діброви, гаї, луги,
Стрия квітучі береги,
А верхи гір сягають зір".

Там родився, там виростав і звідти виніс любов до Рідного Краю, а коли прийшла потреба, то зі зброєю в руках у рядах Української Армії пішов змагатися за свободу свого народу та його Суверенну Державу.

По програній разом з армією перейшов до Чехословаччини, де до 1923 року перебував в таборі воєнно - інтернованих в Юзефові. Звідти вже не вернувся до краю, а приїхав просто за Синій Океан.

Багата країна, повна свободи та нові можливості втягнули колишнього українського вояка Мартина Малетича у свій бистрий вир. Та двох речей він ніколи не забував та не занехав, а саме: вчитися і працювати для української справи. Докінчивши свою ще в краю розпочату середню освіту та маючи естетичні замилування, закінчив ряд курсів в Купер Юньйон Інституті та присвятився званню декоративного мистецтва зі спеціяльністю в меблевій продукції та хатньої обстановки.

Завдяки своїм здібностям і мозольній праці він користується признанням серед собі подібних фахівців та є співвласником меблевого підприємства.

Не від речі згадати методу і тактику п. Малетича в громадській роботі. Ця метода проста: „Не помагаймо словами нашій справі, а ділами та жертвами" — звик він говорити при кожній нагоді. В слід за цим і таке його поступування і тому ім'я його знайдете на листах жертводавців на загальнонаціональні цілі завжди на перших місцях поруч високих сум пожертв.

Подав Б. Левицький

Ярослав Падох

БУДІВНИЧІ СОЮЗУ

Михайло Турко з Форд Сити — чемпіон УНСоюзу в першій третині 1960 року

Михайло Турко

Час від часу на сторінках „Свободи" появляються під спільним наголовком „Будівничі Союзу" сильветки передових діячів Українського Народного Союзу, які своєю працею та успіхами заслуговують на те, щоб стати прикладом для інших. Звичайно є ними старші люди, які десятиліттями виконують союзову працю на постах урядовців своїх Відділів і праці яких УНСоюз завдячує свій постійний розвиток.

УНСоюз належить до тих щасливих організацій, які з новими роками та десятиліттями здобувають не тільки нових членів, але й нових працівників на союзовій ниві. На місце старших, знеможених віком і працею союзових діячів приходять нові, молодші, які продовжують працю своїх попередників з новою силою й часто новими методами, але згідно з довголітньою союзовою традицією. Ці молоді люди є не менше, як їх попередники, будівничими УНСоюзу, а впарі з тим і будівничими нашого загального громадського життя. Бо громада й її життя постійно міняються. Її треба щораз по розбудовувати й щораз то наново будувати. Як особи, з яких вона складається, вона є живим організмом, який не знає застою й розвивається силами активности своїх членів.

На широкий союзовий овид вийшов в останніх місяцях новий союзовий працівник, Михайло Турко з Форд Сити, секретар Товариства Січ, 63 Відділу УНСоюзу.

Михайло Турко, ставши секретарем одного з найбільших Відділів стейту Пенсильвенія, до того Відділу, який знаходиться в Форд Сити, яке то місто заслужено від довгих років називають союзовим містом, взявся так гаряче до найважнішої союзової праці, а саме до здобування нових членів, що не тільки перевищив усіх секретарів всіх 500 Відділів УНСоюзу в ЗДА й Канаді, але також взяв верх над всіми нашими постійними організаторами, які ввесь свій час посвячують вербуванні членів.

Тільки, як його в січні 1960 р. обрано секретарем 63 Відділу, який до того часу перебував під також дуже вмілим і працьовитим проводом його попередника секретаря Степана Келлара, він взявся до збільшування числа свого Відділу. В січні, не маючи ще великого досвіду, він здобув 6 членів, у лютому — 5, але вже в березні його успіх виніс 27 членів, а в квітні йому ще більше усміхнулося щастя, і він здобув 31 члена. Числа членів, здобутих в два останні місяці, поставили його на чоло всіх секретарів і всіх організаторів членів цілого УНСоюзу. Найближчий до нього чемпіон цьогорічної кампанії здобув на 15 членів менше від М. Турка, який здобув в перших чотирьох місяцях разом як-не-як величезне число 69 членів.

Це число тим більше, що Форд Сити не має дуже великої української громади й не може рівнятися ні з Ню Йорком, ні з Шикаґо, ні з Филаделфією. Але наполеглива праця й впертість нового чемпіона надолужила існуючі браки й знову підтвердила, що Форд Сити ще таки дійсно союзове місто, в якому кожний мешканець українського походження належить або скоро буде належати до УНСоюзу. Бо в тому місті приналежність до УНСоюзу рівняється приналежності до української громади. Недармо та мала українська громада має 542 членів УНС, в тому 220 молоді!

Форд Сити завжди брало активну участь в союзовій праці, а зокрема в кампаніях за новими членами. В 1957 році воно здобуло 38 членів, в 1958 — 40, в 1959 — 15, а ось за чотири короткі місяці цього року вже здобуто 69 членів! Направду Форд Сити може пишатися, що воно є союзовим містом, а Михайло Турко, що він до того найбільше причинився. Новий союзовий Народний Дім, збудований в 1957 р. і святочно посвячений й відданий до громадського вжитку з початком 1958 року, є союзовою твердинею, в якій виховується нове, чи не четверте вже з черги, союзове покоління, яке хоч народилося тут на цій землі, то все ж остається вірним традиціям своїх батьків та традиціям своєї найбільшої й найстаршої організації УНСоюзу.

Михайло Турко походить із дуже активної в громадській роботі та дуже великої родини. Він є одним із 10-ох дітей своїх батьків. П'ять братів і чотири сестри Михайла Турка разом з ним від народження належать до УНСоюзу. Всі вони є активними членами УНСоюзу та беруть живий уділ в союзовім житті. Михайло народився 18 вересня 1920 р. Три роки служив в летунстві в рр 1943-1946. Звільнившись з війська, він оженився з Вільмою Левчик і має з нею двоє дітей. Його життя — це один ланцюг громадської активности, передусім спортової, про що вже писалось в Ukrainian Weekly. Не дармо, пишучи листа до головного секретаря УНСоюзу, він згадує з гумором: „Я грав кошівку, був тренером і манажером кошівки, круглів і бейзболу. Тепер організую членів УНС і думаю: що на черзі?". Ми певні, що „на черзі" в нього на довгі-довгі роки таки незмінне: організаційна праця для Батька Союзу, а враз із цим широка союзова культурна й громадська діяльність, для якої передусім існує вже 66 років наша організація.

СТУДІЙНА (КАЛЕДЖОВА) ГРАМОТА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ ЗАПЕВНИТЬ ВАШИМ ДІТЯМ ВИСОКІ СТУДІЇ, А З НИМИ КРАЩЕ Й БАГАТШЕ ЖИТТЯ! НЕ ЗВОЛІКАЙТЕ ЗІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ ВАШИХ ДІТЕЙ!

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Чайний вечір присвячений Капелі Бандуристів в Ютиці, Н. Й.

Комітет Сприяння Капелі Бандуристів спільно з місцевим Відділом Союзу Українок улаштував 30-го квітня чайний вечір з відповідною програмою. Голова КСКБ, І. Дурбак відкрив вечір, підкреслюючи виїмкове значення Капелі для української еміграції, з'ясував тернистий шлях Капелі від початку її існування, від 1923 р. переслідування окупантами України, ілюструючи споминами Гр. Китастого та власними з концертів Капелі. Місцевий укр. кат. парох о. Б. Смик, висловився за підтримку Капелі та за вирощення нового наривку бандуристів у наших музичних школах. п. В. Бігун, голова парафіяльної Ради УАПЦ, пригадав, яке велике враження на чужинців викликав виступ Капелі в Ютиці, та закликав підтримати нашу Капелю.

Веселий спомин про виступ бандуристів у Слобідці, в південній Україні 1918 р. розказав кол. УСС, п. Ст. Гуцал. П. Галина Волянська, що вже 50 літ бере активну участь у хоровому співі, прочитала доповідь про козацькі думи, подаючи виїмки з різних дум, як зразок їхньої високої мистецької вартости. З черги п. І. Дурбак обговорив згадки про бандуру й бандуристів у нашій літературі (Метлинський, Шашкевич, Шевченко, Куліш, Щурат, Яновський, Смолій), у піснях та її місце в мистецтві, показуючи відбитку стародавньої картини козака Мамая з бандурою та ін.

Молодий учитель місцевого коледжу, п. Р. Сербин, прочитав по мистецьки виїмок з повісти Ю. Яновського „Чотири шаблі" — настроєву сцену з Шагаєвого весілля — спів думи про козака Супруна, що її почав бандурист, а закінчили всі весільні гості. Д-р О. М. Волянський, ініціятор заснування КСКБ в Ютиці, розповідав про свої зустрічі з бандуристами і як він купував бандуру.

Буковинець п. В. Запаранюк, розповів свої зустрічі з бандуристами на рідних землях і еміграції, та, на бажання гостей, розповів про свою пригоду з румунською княжною, що наробила стільки шуму в місцевій амер. пресі. Треба підкреслити з признанням для п. В. Запаранюка, що він зумів використати її вплив для пропаганди нашої справи. Всі ці виступи були переплітувані грою відповідних платівок з піснями Капелі, про що подбав п. О. Томич, ініціятор цього вечора.

Вкінці учасники відспівали „Взяв би я бандуру" та інші пісні з репертуару Капелі, що викликало відповідний настрій. Членки Відділу СУ з головою, п. М. Когутяк, подбали про чай і солодке для учасників цього милого вечора, що провели культурно час серед споминів про Капелю, бандуристів і нашу невмірущу пісню.

Недавно заснований Комітет Сприяння Капелі в Ютиці, що розпочав свою працю згаданим чайним вечором, має у пляні відбути низку імпрез, щоб витворити сприятливу атмосферу для майбутніх виступів Капелі в Ютиці та для всебічної її підтримки серед нашого громадянства. Л. Б.

Зустріч найменших у Филаделфії, Па.

Виконуючи виховну програму Союзу Українок Америки, наші Відділи стали гуртувати найменших для навчання й забави. Це діється в різній формі. Деякі Відділи влаштовують дитячі сходини в неділю по полудні, де дітвора весело проводить час, а інші мають постійний дитячий садок у суботу або неділю, коли вчителька проводить із дітьми запляноване заняття.

І це і те можна вважати виховним починов. Тому з радістю відвідала я дитячі сходини 43 Відділу СУА у Филадельфії, 22-го травня. Велика зала Народного Дому у Найставні є гарним тлом для такої зустрічі.

І дійсно, вже здалека чути дитячий гамір і сміх. Я трапила на перерву. Саме підготовлялися підвечірок і діти сідають за довгий стіл. Він заставлений печивом, а біля кожного накриття горня з молоком.

Пані з Відділу радо розказують. Голова його п-і Ростислава Богачевська вперше спробувала це минулого місяця. Дітям і батькам це подобалось. Недільне пополудне і так нелегко заповнити. А тут „відвідини" залі в Найставні, де можна теж зустріти знайомих. А дітям — рай! Коли ж вони мають нагоду зустрітися з ровесниками - українцями? Правда, видніє між дитячою громадкою кілька шкільних дітей, але здебільшого всі — дошкільнята, з якими апетитом уплітають тепер усе, що вложене на столі.

А потім почалася програма. П-і Вероніка Цегельська, виховна референтка Окр. Ради СУА, пояснила мені свій підхід. Спершу кладе натиск на рух. Дітвора перш усього маширує по залі під звук пісні „Ой, там на горі". Потім ідуть забави в колі. Це є — Подоляночка, „Була собі царівна", „Пісня про зайчика". Діти не тільки маширують, звиваються у колі й бігають, але також виконують рухи зайчика, киці чи горобчика. Як вони це переживають! Очі сяють, щічки рожевіють і з поспіху деколи переплутають одне чи друге.

Невеличка перерва. Миттю кожна дитина біжить до своєї мами, що сидить при столику під стіною. Адже треба поділитися своїм враженням! Але це недовго, бо пані виховниця вже кличе дітей знову. Тепер слідує казочка. Простенька собі казочка про зайчика - побігайчика і його пригоди в лісі. Діти посідали в колі і слухають уважно. Не так мовчки! Бо ж їм хочеться також виявити себе й вони перебивають виховницю питаннями. Вона охоче відповідає на запити, але вертається до казки. І так спуститься ця нитка, аж треба її закінчити, бо діти довго слухати не можуть.

Тепер щось іншого. Хто вміє віршика сказати? Тут і там хтось несміливо зголошується. І вже він чи вона стають у гурті і спершу тихо, а потім голосніше деклямують. Діти плескають у долоні. Адже ж треба чимсь винагородити відважних!

Але таких є більше. Ось пустили платівку на патефоні і мала дівчинка пішла у танок. Ще трохи плутаються ноженята, але зовсім добре схопила ритм козачка. А вона ж у вишиваній сорочці і квітчастій спідничці! О, це подобалось усім! На другий раз...

Але це вже остання дитяча зустріч перед літнім сезоном, каже пані голова. Почнуться гарячі дні, коли під неділю все виїжджає на море чи в гори. Та восени почнемо їх знову, коли так подобаються.

І справді, чому ні? Не тільки діти, але й мами розважились, сидячи за столиками. Втомились тільки пані з Управи, що організували й допомагали. Але чого не робиться для нашої дітвори! Л. Б.

● Сайрус Ітон, совєтофільський мільйонер з Клівленду, який роз'їздить тепер по сателітських країнах в середній і східній Европі, заявив у Варшаві, що коли він повернеться до Америки, то скаже американським поліякам, щоб вони шанували Гомулку та його режим і не слухали „брехонь" про сучасну Польщу.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

У Ню Йорку відзначили Свято Героїв

У суботу 4 червня ц. р. в авдиторії школи св. Юра Організації Визвольного Фронту під протекторатом Об'єднаного Комітету Ню Йорку відзначили Свято Героїв — Головного Отамана Симона Петлюри, полк. Євгена Коновальця, ген.-хор. Тараса Чупринки, Провідника ЗЧ ОУН Степана Бандери та всіх відомих і невідомих Героїв, що віддали своє життя за волю України. Свято почалося американським і українським гимнами, що їх виконала на піяніно Христина Ковшевич, і апелем, в якому маленькі дівчатка-сумівки склали квіти перед бойовим орденом-хрестом, що удекоровував сцену. Доповідь, присвячену Героям, виголосив ред. Василь Качмар. Два музичні твори — „Думку" комп. М. Гайворонського і „Резиґнацію" комп. Ч. Данкля — виконали юні сумівки М. Сенів (скрипкове соло) і В. Сенів (акомпаніямент на піяніно). Баритон І. Самокішин проспівав „Ой, що ж бо то за ворон", „Марш безсмертної батави" (пісня УПА) і „Марш добровольців". Спільну рецитацію „Поклін Героям" виконали члени ЮСУМА М. Глуха, І. Свєнц, Л. Микуленко, Є. Личманенко і Р. Хруцький. Останньою точкою програми був виступ хору-капелі бандуристів при Осередку СУМА в Ню Йорку під орудою проф. Р. Левицького, що, немов барвиста китиця квітів, виповнивши у національних строях сцену, проспівав „В борні за Вітчину" Вахнянина і „Україно, зоре" — слова Козака, обробка Р. Левицького. Присутніх на залі було понад 500 осіб.

Антін Рудницький перейняв мистецьке керівництво Союзу українських хорів Америки

Ню Йорк. — Управа Союзу Українських Хорів в Америці (СУХА) інформує, що д-р Антін Рудницький, відомий композитор, диригент і педагог, погодився перейняти мистецьке керівництво Союзу Українських Хорів в Америці. До завдань того керівництва належить плянування і координування мистецької праці українських хорів та турбота за їх можливо найкращий мистецький рівень. В цій справі відбулася наприкінці минулого тижня в Ню Йорку нарада Управи СУХА. Одним із першорядних обов'язків мистецького керівника буде представити проєкт музичної програми на святкування 100-их роковин смерти Тараса Шевченка в наступному році у Ню Йорку й інших більших осередках української громади в Америці, при чому береться під увагу репрезентаційні концерти з участю об'єднаних хорів і симфонічної оркестри. У цій та інших справах відбудеться нарада диригентів українських хорів, спершу східньої округи на лінії Ню Йорк-Ньюарк-Филаделфія та згодом, мабуть, в центральній смузі ЗДА. В найближчих днях має відбутись нарада окремого Комітету для відсвяткування згаданих Шевченкових роковин в наступному році в Ню Йорку.

В Брукліні відбулися збори Українського Демократичного Клюбу

Бруклин, Н. Й. — Минулої суботи, 4-го червня, тут у приміщеннях УНДому при Гренд вулиці відбулися політичні збори, що їх скликав місцевий Український Демократичний Клюб та які були присвячені активізації політичного життя бруклинської Української Громади, не в останній мірі у зв'язку з недалекими виборами. Зборами проводив заст. голови Клюбу п. Петро Дубовецький, а лідер цього Клюбу п. Юліян Павчак представив численним зібраним американських представників Демократичної партії 14-го дистрикту. Промовці зокрема закликали громадян, щоб вони у праймериз, що відбудуться вже 7-го червня, взяли масову участь та голосували на Гаррі Гітелсона, як сенатора, Едварда С. Лентона, як асемблімена, Віктора Л. Анфюза, як конгресмена та Рудольфа Зіммермана як лідера та Етел Волш, як заступницю лідера, бо їх кандидатури були спонзоровані Українсько - Американським Демократичним Клюбом. О. С.

У ФРАНЦІЇ ДОМАГАЮТЬСЯ ПРИПИНЕННЯ ВІЙНИ В АЛЬЖИРІ

Париж. — 53 аполітичні організації — професори, учителі, студентів, різні молодецькі організації, жіночі, спортові і т. д. — зголосили до уряду спільний меморіял з закликом до чимшвидшого закінчення війни в Альжирі. У цьому меморіялі поручається замирення в Альжирі на базі „справедливого застосування в життя політики, яка признає альжирцям право самим рішити про свою долю". В останніх місяцях з подібними меморіялами виступали різні інші організації.

Свято Жінки-Героїні в Ютиці

57-й Відділ Союзу Українок улаштував в Ютиці 10-го квітня Свято Жінки-Героїні. Панахиду за душі 500 Героїнь відправив місцевий укр. кат. парох о. Б. Смик. Свято відкрила п. Я. Томич, культ.-осв. референтка Відділу СУ, закликаючи вшанувати пам'ять Героїнь однохвилинною мовчанкою. Змістовну доповідь — „Українська жінка в підсовєтській дійсності" виголосила п. Л. Волянська. П. О. Мельник відспівала гарно дві пісні при форт. супроводі уч. Х. Чорної: Молитву з опери „Запорожець за Дунаєм" і „Місяцю - князю". Три студентки: М. Бурак, Л. Волянська і Н. Герець, при форт. супроводі Х. Чорної, відспівали з 3 пісні: „Ой, поплинь утко", „Ой, зірву рожу" і „Зірвалася хуртовина". Інсценізація — уривок з твору Лесі Українки „На руїнах", що її підготовила п. Я. Томич, випала дуже вдало. Ролю пророчиці Тірци відіграла О. Лукасевич, ролю матері — Л. Волянська, дівчини — Н. Смолій, дівчинки-підлітка — Х. Чорна, старця — Н. Томич. Свято закінчено відспіванням „Не пора". Співи підготовили: п. Г. Волянська і п. О. Кокодинська. Декорації сцени оформив п. М. Войтович. А. Л.

Купуйте в підприємствах що оголошуються в „Свободі"

Спорт

МІЖНАРОДНА ФУТБОЛЬНА ЛІҐА

БАСРИ — ГЛЕНАВОН 3:0

Ню Йорк, 1 червня. — Німці, які досі програли були обидві мистецькі гри М. Ф. Л. з Бирплі та Кілмарнок, виявилися все таки кращими від ірляндців Гленавану і в полі і стрілово. Стрільці Басри, яким не вдалося в попередніх двох зустрічах здобути хоч би одні ворота, здобули легко троє воріт, а крім них віддали ще багато сильних стрілів і завдали чимало праці воротареві ірляндців МкКліллендові. Здобутими воротами поділилися: Зібер, Гроссер і Губер. Гроссер, це один з кращих стрільців у Південно - Німецькій Футбольній Лізі. В команді Гленавону важко було вирізнити будького крім воротаря, натомість варто відмітити, що в її складі грав наймолодший змагун М. Ф. Л. 16-літній Вілсон. На воротах баварців грав цим разом на місці мадяра Фазекаса запасний воротар Фріц Косар.

КІЛМАРНОК — БИРИЛІ 2:0

Передбачувані на переможзмагань та чемпіона першої дивізії М. Ф. Ліґи англійці, які, як говорять, вже навіть мали замовлену подорож на фінальну гру чемпіонів першої та другої дивізії, несподівано втратили дві цінні і мабуть рішальні точки в змаганнях зі шотляндцями. Не було сумніву, що англійці мали більше з гри, але шотляндська команда була переконливо щільніша в оборонних лініях. Тоді, коли ще в першій половині можна було оцінювати гру рівнорядною, то в другій півгрі переважали таки англійці, які однак не потрапили здобути ніодних воріт. Кілмарнок обмежувався тоді до випадів, але вспів підвищити вислід до 2:0 на хвилину перед кінцем змагань. Це були найкращі досі змагання М. Ф. Ліґи, приглядаючись яким, можна було навчитися багато про футбол. Вони правдоподібно вирішили першенство першої дивізії, хіба що французька команда Ніс зробила б якісь несподіванки. Цим змаганням приглядалося 13,013 глядачів.

Ворота стрілили: А. Керр у 18-ій та В. Венцел у 89 хвилині гри.

ПОКАЗНИК М. Ф. ЛІҐИ

	точок	воріт
1. Кілмарнок	6.0	7:1
2. Бирилі	2:2	3:2
3. Гленавон	2:4	5:6
4. Басри	2:4	4:6
5. Ніс	0:0	0:0
6. Амерікенс	0:2	1:5

(в. с.)

● Від 1-го червня Федеральне Бюро Погоди надає не тільки вісті про те, яка є температура і вологість, але також і так зв. „індекс температури і вологости", це значить, як погода впливає на людей. В першому дні індекс становив 63; коли він виносить 70, то тільки 10 відсотків населення відчувають невдоволення з погоди, коли дійде до 75-ох, то 50% не є вдоволені погодою, а при 80 — майже всі люди відчувають гарячі і вологість. Минулого року цей індекс називали „індексом невдоволення", а тепер „індексом температури і вологости".

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Папа звернувся до не-католиків з новим закликом до церковної єдности

Рим. — Папа Іван XXIII звернувся до всіх Християнських Церков з новим закликом до церковної єдности. Він зробив це в декреті з минулої суботи 4-го червня ц. р. про покликання до життя т. зв. Християнського Секретаріяту, що його виключним завданням є підготовляти для найближчого Вселенського Собору справу з'єднання Християнських Церков. Таким чином Папа поставив цю справу формально на денний порядок запланованого ним Вселенського Собору. На чолі того Секретаріяту стоятиме кардинал, що його ще не визначено. За часописними коментарями, треба сподіватися, що деякі Православні і Протестантські Церкви матимуть зв'язок з отим підготовчим Секретаріятом, що його покликав Папа. При цій нагоді коментатори пригадують, що коли Пій IX запросив на Вселенський Собор з 1869 р. не-католицькі Церкви без зобов'язання їх прийняти догми Римо-католицької Церкви, то ніодна з отих не-католицьких Християнських Церков запрошення не прийняла. Гадають, що тепер ця історія не повториться.

Крайова Рада Церков проти „патологічного сексуалізму" і вихвалювання злочинности в радіо і телевізії

Ню Йорк. — Окрема Комісія звітувала на зборах головної дирекції Крайової Ради Церков про те, що „образ людини, який показують в телевізії і в радіо, дуже часто стоїть на протилежному кінці того, якою повинна бути людина згідно з християнською релігією". В цьому звіті виступається проти „патологічного показування сексуальних справ і проти частого вихвалювання злочинів у фільмах і на телевізії" та проти „нечесних ревеляцій про експлюатацію в американській промисловості". Але в цьому звіті не рекомендується таких засобів для боротьби проти неморальних фільмів, якими послуговується римокатолицька організація, так званий Леґіон Пристойности, який дає оцінку всім новим фільмам, розрізняючи між ними такі, що є „морально нешкідливі", невтральні під моральним оглядом та „засуджені" за неморальність. „Ми хотіли б звернути увагу на добрі фільми, пишеться в цьому звіті, а не говорити про помилкові фільмові покази, щоб не звертати уваги на них громадянства". Федеральна Комунікаційна Комісія повинна перевести переслухання в справі телевізійних і радіових програм.

Японські соціялісти хочуть примусити уряд до розв'язання парляменту

Токіо. — 125 парляментарних послів опозиційної Соціялістичної партії рішили зректися своїх мандатів, щоб таким чином посилити кампанію за розв'язання парляменту і розписання нових виборів. Коли б це сталося, тоді неважною стала б ратифікація японсько-американського договору приязни, яку уряд Нобосуке Кіші перевів у парляменті 20 травня ц. р. Ліберально-демократична партія названого прем'єра має в парляменті 286 мандатів, соціялісти 125, а друга соціялістична партія 40, „незалежні" — 2, комуністи — 1 а 25 посольських місць — вакантні. Соціялісти вважають, що коли 150 мандатів в парляменті буде необсадженних, то публічна опінія ще більш прихилиться до їх гасла — нових виборів.

ІТОН ЗАПРОСИВ ДО ЗДА САТЕЛІТСЬКИХ КОМУНІСТІВ

Бирлін. — Сайрус Ітон, комунофільський мільйонер з Клівленду, який об'їздить тепер сателітські країни, залвив в Берліні, що він запросив комуністичних лідерів з Чехословаччини, Польщі, Східньої Німеччини і Мадярщини прибути до ЗДА, якщо не в офіційному характері, то в характері його приватних гостей. — Ітон висловив переконання, що воно вийде у користь східньо-західнім взаєминам. На запит журналістів він признав, що не знає, чи американський уряд, якого він у цій справі не запитував, видасть отим комуністичним ватажкам візи.

● Д-р Гарольд Гайман, який містить лікарські поради в часописах пресового концерну Скріппса Говарда, радить всім родинам, щоб дозволили своїм головам, це значить батькам родин, вповні використати два чи три тижні вакацій та дозволити їм те, що ті батьки найліпше люблять — ловити рибу, полювати, пливати, грати в ґольфа і все інше подібне, бо цим працюючі батьки зможуть найкраще відпочити, забуваючи про свою щоденну працю впродовж

Однднівка „В дні Зелених Свят"

„В дні Зелених Свят" — однднівка - журнал, Рік VI-ий, ч. 6. — появилася заходом Братства Броди - Лев. Братства Охорони Воєнних Могил. Вона є присвячена охороні воєнних могил та культові могил відомих та невідомих українських воїнів. На зміст складаються статті ген. Павла Шандрука, полковника Романа Долинського, сотника Любомира Ортинського; спомини підхорунжого Лева Стеткевича; оповідання та вірші Ярослава Ґеруса і Богдана Бори та різні звідомлення. Місце видання Ню Йорк — Филаделфія. Тираж чотири тисячі, ст. 32.

Концерт П. Конопленка - Запорожця в Ню Йорку

Після концертів на кобзі в осередку УПЦ в Савт Бавнд Бруці, в Літературно-Мистецькому Клюбі і Українському Народному Домі в Ню Йорку та інших місцевостях, кобзар Павло Конопленко-Запорожець завітав також і до нашої Свято-Троїцької парафії УАПЦ в Ню Йорку. Це сталося 29 травня після Служби Божої в церковній залі. Кобзар зачав концерт піснею „Їхав козак на війноньку", а потім перейшов до козацьких дум та українських народних пісень, якими викликав у багатьох слухачів сльози в очах, і в останній частині виконав в'язанку побутових та жартівливих пісень, що не менше від попередніх зворушили і звеселили присутніх. В подяку за це учні парафіяльної школи піднесли кобзареві-віртуозові букет живих квітів, а кобзар з своєї сторони обдарив їх своїми світлинами та поцілунками.

Після концерту багато з поміж присутніх, а між ними Владика Архиєпископ Палладій, дякували кобзареві за гарний виступ та за те, що відсвіжив їх пам'ять про давнє і ще не так давнє минуле нашої любої України. Бо ж це й було завданням давніх кобзарів, ще з козацьких часів, при помочі пісні та кобзи пробуджувати свідомість народу, підтримувати єдність в народі та закликати його до оборони „вольностей" козацьких.

Саме цю кобзарську місію виконує сьогодні П. Конопленко-Запорожець, єдиний наш кобзар у вільному світі.

о. І. Т.

КАТАЛОГ Книгарні „Свободи"

83 GRAND STEET — JERSEY CITY 3, N. J.

Належність за книжки просимо слати тільки чеками або поштовими переказами.

ПРОСИМО ПЕРЕХОВУВАТИ НАШ КАТАЛОГ.

(2)

Літопис Волині — збірник	1.00
Качуровський І.: Шлях невідомого	1.00
Керницький І.: Перелетні птахи — веселі історії	1.50
Герой передмістя — гумор, повість	2.25
Кібзей Д-р.: Український лікар	6.00
Кеоч О.: Альбатроси — роман	2.00
Клен Ю.: Попіл імперій	3.65
Княжинський А.: На дні СССР	2.75
Килимник С.: Король Данило (землею українською)	0.50
Кисілевська О.: Листи з-над Чорного моря (з ілюстр.)	2.00
Коваленко Л.: Рік 2245 (роман-утопія)	2.25
В часі і просторі — п'єса	2.00
Ковальська М.: Ганна, роман	0.90
Королів-Старий В.: Згадка про мою смерть	2.00
Коренець О.: Зшиток малого монґола	0.60
Косаренка-Косаревич В.: Московський сфінкс	6.00
Кобилянська О.: У неділю рано	2.00
Кобець О.: Записки полоненого (Пригоди і враження учасника першої світової війни)	3.50
Коцюбинський М.: Твори в двох томах	9.00
Крупницький Б.: Гетьман Пилип Орлик	0.80
Куліш М.: Твори	3.50
Курдидик А.: Етюди (мініятури)	1.50
Ладонько Н.: Україна — трагедія укр. народу в 6 карт.	0.40
Левіцька-Холодна: Шлях велетня — розповідь про життя Тараса Шевченка	3.50
Лепкий Б.: Мазепа, повість бр. 2.50 опр.	3.00
Під тихий вечір	1.95
Писання, І, ІІ	6.00
Трилогія, 6 томів	21.00
Липа Ю.: Призначення України	1.50
Лотоцький А.: Княжа слава	1.00
Любомирський С.: Жорстокі світанки, роман, 2 томи	2.00
Між славою і смертю 3 т.	2.40
Під молотом війни — 4 т.	8.00
Мандрівка по головних містах земель України — гра для українського юнацтва	2.90
Маланюк Є.: Остання весна — поезії	1.50
Маланюк Є.: Поезії бр. 2.50 опр.	3.00
Макух, д-р І.: На народній службі брош.	7.75
опр.	9.25
Марґолин А.: Державний устрій Спол. Штатів Аме-ки	1.50
Мірчук П.: Українська Повстанська Армія	3.00
В німецьких млинах смерти	2.00
Михаїл Архиєпископ: Пояснення Св. від Іоана	2.50
Мишуга Л. і Драган А.: Українці у вільному світі	2.00
Мудрик М. А.: Світанки і сумерки	1.00
Нагаєвський І. о.: Тернистим шляхом, спогади священика про Березу	1.75
Назарук О.: Роксоляна, іст. повість	2.50
Наш Львів — Ювіл. збірник під ред. Л. Лепкого	3.00
Не забули спом'янути — памяткова книжка з нагоди відкриття памятника Т. Шевченка	0.50
Неприцький-Грановський Ол.: Іскри віри	1.50
Осінні узори	1.50
Овечко І.: Ти був чужий — Бразилія очима українця	1.50
І сталося чудо Боже (про чудотв. молитви о.Ліми)	0.50
Обірвані струни: антологія поезії бр. 3.00, опр.	3.50
Одрач Ф.: В дорозі — нариси	1.50
Олена Звичайна: Страх — роман у двох томах том І:	2.50
том ІІ:	3.50
Олесь Ол.: Чужиною — поезії	0.50
З журбою радість обнялася — поезії	1.00
Онацький Є.: На руїнах минулого — роман	2.50
Онацький Є.: Спрага справедливости	0.75
Наше національне ім'я — герб	0.35
Очима душі — голос серця — горе — співи	1.50
Онацький Є.: У Вічному Місті, спогади	4.00
Осьмачка Т.: Китиці часу (нові твори)	0.65
Островерха М.: Гомін з далека — нариси	1.00
Обніжками на битий шлях 1921-1926	1.50
Без докору, міркування на мист. теми	0.75
Паньківський К.: Від держави до Комітету	2.00
Парфанович С.: У лісничівці	1.50
Інші дні	0.80
Загоріла полонина	0.50
У Києві	0.75
Парфанович С.: Люблю Діброву	1.60
Пасічняк М.: З вишневих садів — збірка новель і опов.	1.25
Перелісна К.: Ой, хто там	0.80
Для малят про звірят, віршики для дітей	0.60
Перелісна К.: Ой хто там? віршики для дітей	0.80
Петлюра С.: Статті, листи і документи бр. 6.00, опр.	7.00
Підручник громадянства (Citizenship Handbook)	0.50
Повстенко О.: Катедра св. Софії у Києві	12.50
Подвезько М. Л.: Українсько-англійський словник	5.00
Англійсько-Український словник	5.00
Понеділок М.: „А ми тую червону калину... (п'єса на 3 дії і п'ять картин)	0.50
Полтава Л.: Чи зійде завтра сонце	1.00
Прокоп М.: Україна і українська політика Москви	0.60
Приходько М.: Я прошу слова	0.60
Рабій М.: Напередодні (історичні нариси)	1.00
Радзикевич Г.: Історія української літератури І, ІІ, ІІІ	4.50
Ріпецький Ст.: Українське Січове стрілецтво	6.00
Савицька І.: Наша хатка	1.50
Незабудьки опр.	2.50
бр.	2.00
Сагайдачний П.: В його тіні — нарис	0.75
Самійленко Ст.: Дні слави — спогади	2.00

Замовлення слати на адресу:
"SVOBODA", P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J. USA

РОЗШУКИ

Пошукую ІТОНА БАПОРА з родиною, виїхав до Канади в 1919 році, з табору Ашафенбург, Німеччина. Канадійські часописи прошу про передрук. Прошу писати на нижче подану адресу:
Gregory KULAKEWYCZ
1243 N. Damen Avenue
Chicago 22, Ill., USA

Посмертні Згадки

Мартин ПРИЛЕПА, — член Відділу 484 УНСоюзу в Ютиці, Н. Й., упокоївся в Бозі, по короткій недузі, заосмотрений Найсвятішими Тайнами, в місцевому шпиталі, дня 12 травня 1960 р. Покійний народився 1897 р. на Волині, Україна. Полишив у великому смутку дружину Марту, доньку Марію, 4 синів: Юхима та Юрія в краю, а Григорія та Василя в Ютиці, зятя Теодора, синову Валентину й 6 внуків. Похорон відбувся 14-го травня 1960 р., з української автокефальної православної церкви св. Покрови Божої Матері, на цвинтар св. Петра і Павла. Літургію і похоронні обряди довершив — о. Протосрей Іван Ткачук з Ню Йорку, при участі Родини, Членів Відділу та Приятелів. — Вічна Йому Пам'ять!
В. Запаранюк, секр.

Александер БОЙЧУК, — член Б-ва св. Арх. Михаїла, Відд. 85 УНСоюзу в Hazleton, Pa., помер 25-го травня 1960 року. Покійний походив з Жадови, пов. Сторожинець, Буковина. Полишив у смутку дружину Альбіну, 3 дітей: одна замужна донька в Америці, а одна замужна і син в краю та 5 внуків. Похорон відбувся 27 травня 1960 р., з церкви св. Петра і Павла в Фріланд, Па., а опісля на місцевий цвинтар. — Вічна Йому Пам'ять!
О. Костюк, секр.

Ілько ЛИСОГІР, — член і організатор 273 Відділу, а далі довголітній секретар 472 Відділу УНСоюзу, заслужений піонер американської України, батько заступника головного предсідника УНСоюзу, Йосифа Лисогора, помер у четвер, 26-го травня 1960 р., на 74-му році життя, в Олбані, Н. Й. Покійний народився 15-го червня 1875 р., в селі Клебанівка, пов. Збараж, Західня Україна. До ЗДА прибув 1902 р. та брав активну участь в громадському житті. Осиротив дружину Анну, 3-ох синів, доньку та 5 внуків. Похорон відбувся в суботу, 28-го травня 1960 р., з української кат. церкви на цвинтар в Гудсоні, Н. Й., при сослуженні двох священиків і при співучасті чисельної Родини, члена Екзекутиви УНСоюзу, Р. Слободяна, місцевих Членів УНСоюзу та багатьох Приятелів, та Знайомих. — Вічна Йому Пам'ять!
П. С.

Мирон ГЕНГАЛО, — член Відділу 473 УНСоюзу в Монтреалі, Канада, помер дня 20-го травня 1960 р. в шпиталі у Монтреалі, Квібек, Канада, від наслідків нещасливого випадку, що стався при виконуванні ним заробітної праці. Покійний народився 1914 р. в Перемишлі, Зах. Україна, а до УНСоюзу вступив 1948 р. Полишив у глибокому смутку дружину Ірину та малого сина. Похорон відбувся 23-го травня, з греко-кат. церкви на місцевий цвинтар, при участі Рідних, Земляків та Союзовців. — Вічна Йому Пам'ять!
О. Чайківський, секр.

ТАРЗАН, ч. 4465. Перед королевою.

Тарзана закликали перед королеву, яка, вирячивши очі, подивляла бронзового в'язня.

— А чи ви не зробили нічого злого дівчині? — запитав мавполюд.

Королева Ліра здивувалася. — Яка дівчина? ... Рімю нічого не говорив про дівчину!